

DOM

afsagt den 10. december 2014 af Vestre Landsrets 7. afdeling (dommerne Eva Staal, Olav D. Larsen og Tine Borsen Smedegaard (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-0081-13

Anklagemyndigheden

mod

T
fodt maj 1947
(advokat Ole Olesen, Kolding)

Retten i Kolding har den 19. december 2012 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 3-4261/2012).

Påstande m.v.

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært formildelse, herunder at der ikke sker rettighedsfrakendelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse, men dog således at tiltalte i forhold 20 frifindes for så vidt angår den sidste af de nævnte tre søer.

Anklagemyndigheden har for landsretten berigtiget tiltalen, således at forhold 11 henføres under dyreværnslovens § 28, stk. 2, jf. stk. 7, jf. § 2 og § 3, stk. 1, samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 8, og således at forhold 12

henføres under dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. punktum, jf. stk. 7, jf. § 1 og § 2, samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 20, stk. 1.

Supplerende oplysninger

Hovedforhandlingen for landsretten er foretaget den 8. og 9. april samt den 9. december 2014.

Det Veterinære Sundhedsråd har til brug for ankesagen i anledning af spørgsmål fra tiltaltes forsvarer afgivet en udtalelse af 19. december 2013 om lækstrøm m.v.

Der er for landsretten yderligere fremlagt bl.a. en rapport af 17. marts 2014 fra svinefagdyrlæge MBA X4 om problemer med "strøm" i en svinebesætning ved

Forklaringer

Tiltalte og vidnerne dyrlæge V2 og embedsdyrlæge V1 har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans. Der er endvidere afgivet forklaring af X3 og X2.

Tiltalte har supplerende forklaret, at både han og hans kone på deres egen krop har mærket strømmen. Strømmen forekommer i varierende omfang. Nogle gange forekommer strøm op til 20 gange dagligt, og nogle dage forekommer ingen strøm. Der kunne godt gå otte dage uden strøm, og så faldt der ro over grisene. Problemet begyndte i forbindelse med renovering af staldene omkring år 2000, da der blev indført frekvensstyring. De opsatte filtre har stort set løst problemet.

Han var glad for kontrolbesøget i december 2010, idet han regnede med nu omsider at kunne få myndighedernes hjælp til at løse problemet med strøm, som havde været en belastning gennem mange år. Han har gennem årene bedt mange om hjælp til at løse strømproblemet, men ofte har han mødt en afvisende holdning. Forståelsen for strømproblemer er efterhånden blevet mere udbredt. Der arbejdes nu seriøst med at undersøge strømproblemer, herunder strømproblemer i forbindelse med vindmøller. Det er iværksat flere videnskabelige projekter om strømproblemer. Han kender svinefagdyrlæge X4

, som er med i et projekt i Nordjylland. Han er, selv om han har afviklet besætningen, fortsat engageret i kampen mod strømproblemer. Han hjælper andre landmænd med at løse problemerne.

X₃ hjalp ham med svinebesætningen og med at klarlægge og løse strømproblemet. Han har også arbejdet sammen med X₂.

I sygestierne var en tredjedel af arealet med spalter og to tredjedele med fast gulv.

Han har siden 2000 haft et bijob angående kreatureksport. Han har et samarbejde med en eksportorganisation, idet han på sin anden landbrugsejendom stiller en stald til rådighed for dyrene, som skal eksporteres. Han har siden 2000 gennemsnitligt haft besøg en gang om ugen af Fødevarestyrelsen, og han har aldrig modtaget anmærkninger angående kreaturerens forhold. Kreaturerne står normalt ca. tre dage hos ham inden eksporten.

V₂ har supplerende forklaret, at han vist begyndte som besætningsdyrlæge hos tiltalte i 2008 eller 2009. Baggrunden for hans tiltræden var, at der var for mange dødsfald blandt svinene.

Metoden med bedre foder for at imødegå diarré var en meget dyr fremgangsmåde.

Det er ikke normalt, at han overværer fodringer i de besætninger, han er tilknyttet. Den tid, hvor dyrlægen er på besøg, skal gerne udnyttes bedst muligt af hensyn til økonomien.

Tiltalte fortalte ham meget om strømproblemerne og bestræbelserne på at afhjælpe dem. Han kan ikke give en entydig forklaring på, at sygdomsproblemerne hos svinene blev markant mindre i perioden efter den 9. maj 2011, hvor han kom på ugentlige besøg. Problemerne i staldene, herunder stress og aggressivitet hos svinene, blev langt mindre efter tiltaltes bestræbelser for at afskærme mod strøm. Det er fortsat hans opfattelse, at strømproblemerne er en realitet.

Han kender to nye videnskabelige undersøgelser om brok hos svin. Undersøgelserne omfatter bl.a. forskellige årsager til det, der fremtræder som brok. Ca. en tredjedel af tilfældene beror på, at tarmene falder ned, men der kan også være andre årsager, nemlig enten

infektion eller en vævsklump. De tre årsagsgrupper er nogenlunde lige store. Kun ved obduktion af svinene kan den konkrete årsag konstateres.

X3 har forklaret, at han er i familie med tiltalte. Han er landbrugsuddannet og har videreuddannet sig med hensyn til navnlig svin. Han er ansat i X5

.. Han har tidligere været konsulent med hensyn til svinerådgivning, men i de seneste 2-3 år har han i tiltagende grad arbejdet med at løse dyrevelfærdsproblemer som følge af lækstrøm. Det gælder både svinebesætninger og kvægbesætninger. Han bruger en metalpind til at finde strømmen. Han kan også mærke strømmen på sin egen krop. Det gælder om at beskytte dyrene mod strømmen. Strømpåvirkninger medfører ændret dyrevelfærd. Dyrene bliver urolige og aggressive, og der forekommer hyppigt halebid og kannibalisme. Dyrene kan ødelægge hinanden med halebid og orebid i løbet af kort tid, idet dyrene fortsætter med stor brutalitet, når der er blod. Tidligere opfattede han betragtninger om strømproblemer som et udslag af "spøg og skæmt", men han har i kraft af sit arbejde med problemerne erfaret, at strømproblemerne er reelle. Strøm på afveje medfører store helbredsproblemer for både dyr og mennesker.

Han følger med i de videnskabelige projekter om strømproblemer. Der er flere projekter i gang, herunder projekter angående svin. Han håber, at det på et tidspunkt i fremtiden bliver muligt for alle at måle uønsket strøm. For tiden er kun få i stand til at påvise den uønskede strøm.

I kvægbesætninger medfører bl.a. malkerobotter og automatiske drikkeanlæg særlige strømproblemer. Den uønskede strøm medfører, at køerne spiser og drikker mindre.

Også mennesker påvirkes af uønsket strøm. Ud over problemer med hovedpine og andre mindre helbredsproblemer har han konstateret flere tilfælde af kræft hos mennesker, der har boet på landbrugsejendomme ramt af uønsket strøm.

Han har hjulpet tiltalte med at løse strømproblemerne på tiltaltes ejendom. Tiltaltes ejendom er en af de ejendomme, hvor bekæmpelsen af uønsket strøm har været særlig vanskelig. Nogle ejendomme er ekstra problematiske, muligvis fordi den uønskede strøm kommer fra flere forskellige kilder. Han har også bistået tiltalte med rådgivning om foder.

Han har kendt tiltalte siden begyndelsen af 1970'erne. Han er kommet jævnligt på tiltaltes ejendom. Han kom ikke så tit ind i staldene. Problemerne på tiltaltes ejendom opstod vist for 10-15 år siden. Det er nok rigtigt, som han har forklaret til politiet, at det var i 2009 eller 2010, at tiltalte kontaktede ham for at få hjælp til at bekæmpe svinenes problemer med strøm.

X1 har forklaret, at han er uddannet landmand. Han er selvstændig landmand. Han har kendt tiltalte siden 2009-2010. De lærte hinanden at kende på grund af problemerne i tiltaltes svinebesætning. Han har kun en enkelt gang været i tiltaltes stalde. Det var nok i sommeren 2010. På grund af reglerne er man tilbageholdende med staldbesøg.

Han har arbejdet med problemer med lækstrøm siden 2006. Han har kendskab til et forskningsprojekt om strømproblemer i en svinebesætning i . Der er i blevet konstateret så stærk strøm, at det er dødeligt for svinene. Der er netop blevet tilført flere økonomiske midler med henblik på at opnå større viden på området.

Han har i sin egen svinebesætning haft betydelige problemer med uønsket strøm. På et tidspunkt var problemerne så store, at han var ved at sælge ejendommen. Strømproblemerne medførte bl.a. halebid, diarré og aggressiv adfærd samt mange dødsfald blandt svinene. Frekvensstyrede systemer medfører større strømproblemer. Det var frustrerende, at det gennem en lang periode var umuligt at forklare problemerne i besætningen. Det er lykkedes at bekæmpe strømproblemerne ved opsætning af filtre, således at dyrene skærmes mod den uønskede strøm. Han kan straks se på dyrene, hvis de udsættes for strøm.

Uønsket strøm er også en helbredsmæssig belastning for mennesker. Der kan bl.a. konstateres sovnløshed og udslæt. Han har selv erfaret det, idet hans kone har måttet stå op flere gange om natten.

Da han så tiltaltes svinebesætning i sommeren 2010, var svinene tydeligt præget af strøm. Han kunne bl.a. konstatere, at svinene var for magre.

V1 har supplerende forklaret, at forholdene ikke var blevet bedre fra den første kontrol i december 2010 til den anden kontrol i maj 2011. Ved den anden kontrol var der endnu mere snavset end ved første kontrol. Tiltaltes svinebesætning betegnes

som en mindre besætning, og det var påfaldende, at der var store problemer med så mange dyr.

Ved andet kontrolbesøg blev det konstateret, at der i en lade var blevet oprettet en ny sti til smågrise med dybstrøelse i form af en tyk halmmåtte. Det var hendes indtryk, at dyrene i denne sti trivedes udmærket. Tiltalte gav udtryk for, at dyrene i denne sti havde det værst.

Tiltalte gav udtryk for, at han brugte den største del af sin tid på at undersøge problemerne vedrørende strøm. Indtrykket var, at tiltaltes interesse for strøm havde medført, at tiltalte havde nedprioriteret pasningen af dyrene.

Hun har ikke set besætningen efter det seneste kontrolbesøg i maj 2011. De ugentlige dyrlægebesøg medførte, at problemerne i besætningen efterhånden blev mindre.

Hun har ikke studeret videnskabelige artikler om strømproblemer i svinebesætninger. Under alle omstændigheder skal det sikres, at dyrene behandles forsvarligt. Der skal iværksættes de nødvendige foranstaltninger for at sikre dyrenes velfærd. Hvis de fysiske rammer ikke giver mulighed for landbrugsproduktion med acceptabel dyrevelfærd, må den pågældende landbrugsproduktion om nødvendigt opgives.

Uanset den nærmere karakter af et brok skal det pågældende dyr behandles med særlig nænsomhed, og i alvorlige tilfælde skal dyret aflives.

Tiltalte har under den fortsatte hovedforhandling yderligere forklaret, at han i november 2014 har foretaget en række målinger af særlig strøm omkring ejendommen. Målingerne er foretaget med et apparat lånt af Danmarks Tekniske Universitet. Det er et fremskridt, at det nu er muligt at foretage præcise målinger af den uønskede strøm. Han har i tilknytning til målingerne haft forbindelse med de personer, som er tilknyttet forskningsprojektet i Nordjylland vedrørende strømproblemer. El-installatør X 7 fra Jyllinge har udarbejdet notatet "Elektrisk støj i boliger og produktionslokaler for dyr", som er fremlagt for landsretten. X 7 har også haft forbindelse med forskningsprojektet i Nordjylland. Forskningsprojektet er ikke afsluttet.

Den uønskede strøm har medført store helbredsmæssige problemer for hans kone. Hun fik på et tidspunkt symptomer svarende til en blodprop. Efter en række undersøgelser blev det

klarlagt, at der var tale om hjertesvigt som følge af ydre påvirkninger. Den uønskede strøm har også medført, at han i 2013 fik allergisymptomer. Lægernes undersøgelser viste, at der var tale om ydre påvirkninger.

Landsrettens begrundelse og resultat

Af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det også efter bevisforelsen for landsretten, at tiltalte er fundet skyldig som sket, idet han dog i forhold 20 i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand for landsretten frifindes for så vidt angår den sidste af de nævnte tre søer.

Landsretten er herunder enig med byretten i, at eventuelle udefrakommende strompåvirkninger ikke har betydning for skyldspørgsmålet, idet tiltalte uanset eventuelle strompåvirkninger har haft pligt til at tage tilstrækkelig vare på sin besætning i overensstemmelse med reglerne. De begåede forhold kan således tilregnes tiltalte som uagtsomme, jf. straffelovens § 19.

Straffen fastsættes efter dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. og 2. punktum, og stk. 2, jf. stk. 7, jf. §§ 1-3, bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5, § 8 og § 9, samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 4, § 11 a, stk. 1 og 5, § 10, stk. 2, § 12, stk. 2, § 17, § 18, stk. 1, § 19, § 20, stk. 1, og § 22, stk. 2.

Straffen er under hensyn til de omstændigheder, som byretten har fremhævet, passende fastsat til en bøde på 50.000 kr.

Landsretten tiltræder endvidere af de grunde, som byretten har anført, dommens bestemmelse om frakendelse.

Med den anførte ændring vedrørende forhold 20 stadfæster landsretten herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten, idet dog statskassen skal betale 10.000 kr. + moms af forsvarersalæret.

Eva Staal

Olav D. Larsen

Tine Børsen Smedegaard
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret.

Viborg den 10. december 2014

Dorthe Hylleberg

retssekretær

DOM

afsagt den 19. december 2012.

Rettens nr. 3-4261/2012

Politiets nr. 3700-89110-00011-11

Anklagemyndigheden

mod

T
(Født maj 1947)

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 16. maj 2012.

T er tiltalt for overtrædelse af

1.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat tre søer for uforsvarlig behandling, idet de havde svære skuldarsår, var magre og den ene tillige halebidt og ikke var opstaldet i sygesti, tilset af en dyrlæge eller behandlet på en anden måde og således at have udsat dyrene for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom de ikke var behandlet omsorgsfuldt.

2.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat en so for uforsvarlig behandling, idet den var svært støttehalt på et bagben uden at være anbragt i sygesti, tilset af en dyrlæge eller behandlet på nogen måde og således havde udsat dyret for smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe, ligesom den ikke var behandlet omsorgsfuldt.

3.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 og § 3, stk. 1, bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. 12, stk. 2 og 18, stk. 1 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr §19, stk. 1 jf. § 5 og § 9,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat smågrise i tre stier opstaldet i klimastalden for uforsvarlig behandling, idet stalden var kold, og dyrene ikke havde mulighed for at finde rent, tørt og varmt leje, ligesom dyrene ikke havde adgang til foder på samme tid og skønt tre grise var sat tilbage i vækst og mindst seks grise var halebidte, var de ikke blevet anbragt i sygesti, behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

4.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,2. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat en stor gris for grovere uforsvarlig behandling, idet den var springhalt på et forben, som var betændelsesfyldt og ikke kunne bøjes eller strækkes, uden at være opstaldet i en sygesti, behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

5.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,2. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1, 2 og § 3, stk. 1 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom, og under udøvelse af erhverv at have udsat tre mindre slagtesvin for grovere uforsvarlig behandling, idet de havde kroniske benlidelser, hale- og øresår, var magre og utrivelige, et svin kunne ikke rejse sig og de to andre var alment påvirkede, uden at være opstaldet i en korrekt indrettet sygesti, idet denne var tilsølet af gylle, og uden at de var behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

6.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,2. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat syv slagtesvin for grovere uforsvarlig behandling, idet et slagtesvin havde en navlebrok på mindst 40 cm, som slæbte hen ad gulvet

og med et stort åbent sår på undersiden af brokken, og som den havde vanskeligt ved at undgå at træde i, ligesom seks slagtesvin alle havde store brokke over 15 cm, hvoraf de fem havde sår i bunden af broksækkene og den 6. havde et sår på siden af broksækken, og hvor alle sårene var store, flossede og nekrotiske og havde gennembrudt huden, idet de ikke var anbragt i sygesti, behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

7.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat mindst fem slagtesvin med særdeles alvorlige øresår, mindst 14 slagtesvin med alvorlige øresår samt mindst fire slagtesvin med alvorlige halesår for uforsvarlig behandling, idet de ikke var anbragt i sygesti, behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

8.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,1 pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat mindst syv slagtesvin og en so for uforsvarlig behandling, idet de alle var springhalte eller svært støttehalte og med hævelser omkring led på lemmerne eller ved hofte og ikke var anbragt i sygesti, behandlet, tilset af en dyrlæge eller rettidig aflivet.

9.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1,1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 19,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat mindst to søer for uforsvarlig behandling ved at have dem opstaldet i stier, hvor der ikke var adgang til vand.

10.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1 jf. § 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat et slagtesvin med inficeret elephantiasis og et slagtesvin

med elephantiasis, som hang ned for svinets ene øje, for uforsvarlig behandling, idet de ikke var anbragt i sygesti, tilset af en dyrlæge eller aflivet.

11.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2., jf. stk. 7, jf. § 2 og § 3, stk. 1 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 19, stk. 1 jf. § 8, ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på landejendommen og under udøvelse af erhverv at have udsat et antal dyr for risiko for tilskadekomst ved ikke at have sørget for, at staldmateriel var vedligeholdt, så der var risiko for, at dyr skar sig på ståkanter.

12.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 37, stk. 1 jf. § 20, stk. 1, ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat samtlige smågrise opstaldet i klimastalden samt to orner og seks sopolte for uforsvarlig behandling ved ikke at have tildelt dem tilstrækkelige mængder rode- og beskæftigelsesmaterialer.

13.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2, jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 12, stk. 2, ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat slagtesvin opstaldet i tre stier for væsentlig ulempe, idet ingen af dyrene i disse stier kunne finde drænet og rent leje.

14.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2, jf. stk. 7, jf. § 1, bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 17 samt lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte § 10, stk. 1 jf. § 9.a, ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat cirka 80 søer opstaldet i drægtigheds-, løbe og farestalden for væsentlig ulempe, idet dyrene ikke blev fodret med et foder, der svarede til deres fysiske behov, så deres mæthedfølelse og tyggebehov blev opfyldt, hvilket havde til følge, at de udviste tegn på sult ved straks at rejse sig og blive urolige, når mennesker kom ind i staldafsnittene. flere søer var magre og nogle få var afmagrede.

15.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin, § 37, stk. 1 jf. § 11 a, stk. 1 og stk. 5,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have udsat cirka 98 dyr for uforsvarlig behandling, idet der ikke var tilstrækkeligt med sygestipladser til at opstalde alle de dyr, der havde behov for det, ligesom de sygestier, der var på stedet, ikke var indrettet hensigtsmæssigt, idet én sti med halmstrøelse var tilsølet, og 3 stier var uden blød bund.

16.

Bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 22, stk. 2,

ved den 7. december 2010 og i perioden op til denne dato på sin landejendom og under udøvelse af erhverv at have opstaldet to orner i bokse, der ikke havde minimumsareal på mindst 6 m² ligesom fire stier blev benyttet til naturlig bedækning, hvoraf 2 stier kun målte 5,4 m² og to stier kun målte 6,8 m², selv om minimumsarealet er 10 m².

17.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt. og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37 jf. § 17,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på landejendommen, at have udsat ca. 40 søer for uforsvarlig behandling, idet dyrene ikke havde tilstrækkelig adgang til foder, der passede til alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov, hvilket havde til følge, at mange af dyrene var i huld under middel og flere var magre.

18.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt. og stk. 7, jf. §§ 1, 2 og 3, stk. 1, bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5 og bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37 stk. 1 jf. § 4,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på, at have udsat ca. 200 smågrise for uforsvarlig behandling, idet de var kronisk syge med diarré og afmagring og trods dette ikke behandlet eller tilset af en dyrlæge eller opstaldet på blødt og varmt leje, idet stierne var tilsølede, ligesom mindst tre stier var overbelagt med op til 19%, idet der gik 40 grise mellem 10 og 20 kg på 6,48 m², hvor minimumskravet er 8 m².

19.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1 og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5, ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat en gylt for ufor-svarlig behandling, idet gylten, der ikke kunne rejse sig på bagparten, ikke var isoleret i sygesti og ikke var anbragt på varmt og blødt leje, men opstaldet på bart cementgulv, og ligesom den ikke var tilset og behandlet af en dyrlæge.

20.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., § 28, stk. 1, 1.pkt. og stk. 7, jf. §§ 1, 2 og 3, stk. 1 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5, ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat to søer for grovere uforsvarlig behandling og en so for uforsvarlig behandling, idet de to søer havde svære sår på skuldrene og var kronisk underernærede, og den ene so havde et let sår på en skulder, uden at dyrene var passende aflastede, rettidigt behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet.

21.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., stk. 1, 1. pkt. og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5 og bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 17, ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat en so for grovere uforsvarlig behandling, idet den var utilstrækkeligt fodret, med kronisk underernæring til følge, havde et stort og dybt sår på ryggen, var halebidt, så halespidsen fremstod rådden samt haltede på et bagben, og det andet bagben var hævet og to søer for uforsvarlig behandling, idet de var utilstrækkeligt fodrede, med kronisk underernæring til følge, og var halebidte, og ingen af de tre søer var behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

22.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1 og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5, ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat tre slagtesvin for uforsvarlig behandling, idet de havde store navlebrok på over 15 cm med sår af mindst 6 dages varighed, ved ikke at have opstaldet dem passende på et tykt lag strøelse, behandlet dem, fået dem tilset af en dyrlæge eller aflivet dem rettidigt.

23.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 2. pkt. og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5 og bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 10, stk. 2,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat mindst 10 slagtesvin med særdeles alvorlige øresår for grovere uforsvarlig behandling, idet de ikke var opstaldet i passende rum eller isoleret, selv om de blev bidt af andre svin, behandlet, tilset af en dyrlæge eller aflivet rettidigt.

24.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt. og stk. 7, jf. §§ 1, 2 og § 3, stk. 1 samt bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat et magert slagtesvin med et særdeles alvorligt halesår og alvorlige øresår, samt tre slagtesvin med henholdsvis akut blodøre, kronisk halebid og kronisk forstoppelse for uforsvarlig behandling ved ikke at have sørget for en passende opstaldning, behandling, tilsyn med dyrene af en dyrlæge eller rettidig aflivning.

25.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2 og stk. 7, jf. § 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 20, stk. 1,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, ved at dyrene i en ornesti og i en sti med sopolte og ca. halvdelen af slagtesvinene ikke havde adgang til rode eller beskæftigelsesmateriale.

26.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2, nr. 1 og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 19,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat mindst to søer for væsentlig ulempe ved at have dem opstaldet på en måde, så de skulle bytte plads med to andre søer for at få vand, selv om et svin skal have permanent adgang til vand.

27.

Bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 22, stk. 2,

ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have opstaldet to orner i bokse,

der ikke havde et minimumsareal på mindst 6 m², idet stierne målte 5,4 m².

28.

Dyreværnslovens § 28, stk. 2 nr. 1 og stk. 7 jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1 jf. § 12, stk. 2,
ved under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat mange smågrise og slagtesvin for væsentlig ulempe, idet dyrene ikke kunne finde drænet tørt og rent leje.

29.

Dyreværnslovens § 28, stk. 1 og stk. 7, jf. §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 11 a, stk. 1,
under udøvelsen af erhverv den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato på _____, at have udsat flere dyr for uforsvarlig behandling, idet der ikke var indrettet tilstrækkeligt med sygestipladser til at opstalde alle de dyr, der havde behov for det i sygestier.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt en endelig påstand om, at tiltalte i forhold 6 dømmes for at have behandlet ét slagtesvin groft uforsvarligt, som anført, og de seks andre slagtesvin uforsvarligt, og at tiltalte i øvrigt dømmes i overensstemmelse med tiltalen med en bøde på ikke under 60.000 kr.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at tiltalte frakendes retten til at eje, bruge, passe, eller i det hele taget beskæftige sig personligt med produktionsdyr for et af retten fastsat tidsrum i medfør af dyreværnslovens § 29.

Tiltalte har erkendt sig delvis skyldig i forhold 16 og har i øvrigt nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Af anmeldelse af 27. januar 2011 fra Fødevarestyrelsen ved dyrlæge
V1 til Sydøstjyllands Politi fremgår bl.a.:

" ...

Baggrund

Føderegion Vest, Veterinærrejsesholdet v. dyrlæge V1
udførte et uanmeldt velfærdsbesøg i besætningen med CHR
nummer: _____ den 7. december 2010 i samarbejde med tekniker
X1 fra Plantedirektoratet.

Det var intentionen, at kontrollen skulle udføres som en kalibrering

af svinevelfærdskontroller mellem Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet, men under gennemgangen af besætningen gik det hurtigt op for både X1 og undertegnede, at dette ikke gav mening, idet der i denne besætning var tale om en decideret dyreværnssag. Kontrollen blev derfor udført som et samarbejde mellem Plantedirektoratet og Veterinærrerjeholdet.

Inden kontrollen startede fik T udleveret en pjecce om borgeres retssikkerhed og blev mundtligt informeret herom af X1. I forbindelse med dette fortalte T, at han havde haft og stadig havde alvorlige besætningsproblemer, der skyldtes jordstråler, krybestrøm/reststrøm, magnetiske spændinger m.v., men at han arbejdede intensivt på at løse dette problem.

...

Konstaterede forhold

Pkt. 1: So med individnummer 94 havde dobbeltsidige skulderrår (se foto 8, 9, 10 og 11). Soen vægrede sig for undersøgelse ved at kaste sig fra side til side som tegn på angst og smerte, hvilket vanskeliggjorde palpationen. Begge sårene var svære og dækket af en brunsort, nekrotisk (dødt væv) skorpe. Ved palpation kunne det konstateres, at såret på venstre skulder var ca. 2 cm dybt. Begge sår var med rigelige granulationsvævsdannelser (reperationsvæv) og adhærencer (sammenvoksning af hud og det underliggende væv). Soen var afmagret med tydeligt synlige ryg-, skulder- og hofteknogler. Den var opstaldet i en enkeltdyrsboks på betongulv. Den var ikke behandlet eller aflastet på nogen måde. Soen blev efterfølgende aflivet på foranledning af V2.

Jeg vurderede, at lidelsen havde stået på i mindst 2 uger.

So med individnummer 76 havde et svært skulderrår på venstre skulder, den var afmagret og halebidt (se foto 1, 2, 3 og 4). Den passede et kuld grise, der var ca. 6 uger gamle. Den var opstaldet i en enkeltdyrsboks på betongulv. Skulderråret var dækket af en brunsort, løstsiddende, nekrotisk sårskorpe. Under skorpen var der rigeligt med granulationsvævsdannelse. Hunden var adhærent til det underliggende væv. Soens egne grise havde bidt i soens hale. Soen havde ikke kunnet komme væk fra grisene, idet den var fikseret af fareboksen. Såret på halen var kronisk af karakter med granulationsvævsdannelse på halespidsen, der var fugtig af sårsekret. Soen var afmagret med tydeligt synlige ryg-, skulder- og hofteknogler. Den var ikke behandlet eller aflastet på nogen måde. Soen blev efterfølgende aflivet på foranledning af V2.

Jeg vurderede, at skulderråret havde stået på i mindst 2-3 uger, og at halesåret var mindst 1 uge gammelt.

So med individnummer 73 havde dobbeltsidige skulderrår (se foto 5, 6

og 7). Såret på venstre skulder var let med et inficeret centrum og afgivelse af sårsekret. Såret på højre side var svært med gennembrud af læderhuden og delvist dækket af en brunsort, nekrotisk sårskorpe. Under skorpen var der rigeligt granulationsvæv. Der kunne både palperes og tydeligt ses adhærencedannelser. Soen var meget øm for palpation. Den var opstaldet i en enkeltdyrsboks på betongulv og i normalt huld (foderstand). Soen var ikke aflastet eller behandlet på nogen måde. Soen blev på foranledning af $\sqrt{2}$ indsat i sygesti samt behandlet og skulle revurderes efter en uge.

Jeg vurderede, at lidelsen havde stået på i mindst 2 uger.

Pkt. 2: So med individnummer 217 var svært støttehalt på venstre bagben med en stor byld ud for knæet (se foto 12, 13 og 14). Soen var opstaldet i en enkeltdyrsboks på betongulv. Den var under middel i huld. Ved palpation af venstre bagbens knæled kunne jeg konstatere, at der var en kraftig hævelse af leddet med bylde dannelse. Soen var meget øm på det syge ben. Den var ikke behandlet eller aflastet på nogen måde. Soen blev efterfølgende aflivet på foranledning af $\sqrt{2}$. Jeg vurderede, at lidelsen havde stået på i mindst 1 uge.

Pkt. 3: I klimastalden var der meget koldt. $\times 1$ og jeg kunne mærke en tydelig temperaturforskelle fra stalden med søer og klimastalden. Smågrisene hos \top kunne krybe under en overdækning i stierne, men overdækningen var ikke monteret med et bræt, der kunne forhindre skorstenseffekt (bræt der danner en 90 graders vinkel med pladsen og på denne måde holder på varmen, grisene udvikler). Der kunne ikke ses nogen former for strøelse under overdækningen, og gulvet var tilsølet af gødning og urin. Smågrisene klumpede sig sammen, rystede, krummede ryggen og var strithårede som tegn på, at de frøs (se foto 37).

Mindst 6 smågrise i klimastalden var halebidte med alvorlige halesår (se foto 39 og 41), og mindst 3 grise var utrivelige med synlige rygnogler (se foto 40 og 41). 1 afmagret gris var selvdød og lå i den ene sti.

Ingen var grisene var behandlet for deres lidelser.

Foderautomaterne var tomme. \top forklarede, at han i samråd med dyrlægen fodrede smågrisene restriktivt 4 gange om dagen. Fodringen foregik på gulvet.

Jeg anmodede ham om at fodre grisene, hvilket han gjorde ved at smide en skovlfuld foder ind på det faste gulv. Alle grise kastede sig sultne over foderet (se foto 38 og 39).

Det er min vurdering, at denne måde at fodre på ikke tillod alle dyr at æde samtidig uden kamp. Desuden blev foderet smidt ind på det tilsølede gulv og blev derved gødningsforurennet.

Det er min vurdering, at de halebidte grise havde haft denne lidelse i flere dage.

Det er desuden min vurdering, at utriveligheden for de 3 grise havde stået på i mindst 1 uge.

Pkt. 4: I stort slagtesvin, der for længst havde passeret normal slagtevægt, var opstaldet i en sti med andre slagtesvin (se foto 22 og 23 samt videofilm 2). Stien var strøet med et tyndt lag halm ovenpå en hård gummimåtte. Dyret lå fladt på siden med højre forben bøjet i en unaturlig vinkel. Grisen rejste sig op med stort besvær. Den var springhalt (tager slet ikke støtte) på højre forben. Højre forbens albueled var tydeligt og kraftigt fortykket. Benet kunne ikke bøjes eller strækkes. Albueledet var sammenvokset. Dyret var ikke behandlet.

Adspurgt meddelte T, at det var meningen, at han ville hjemmeslagte grisen til jul. Idet jeg vurderede, at dyret var uhelbredeligt, påbød jeg, at den straks skulle aflives. Dette blev gjort. Efterfølgende obducerede jeg benet, hvorfra stinkende, gult betændelsessekret flød fra leddet, der var sammenvokset.

Jeg vurderede, at lidelsen havde stået på igennem flere uger.

Pkt. 5: En sti var indrettet med et lag halm under en overdækning (se foto 16). Strøelsen var på kontroldagen våd og tilsølet af gødning og urin. Området udenfor overdækningen var et ælte af gylle. T skyndte sig at smide noget halm ind under overdækningen. I stien var opstaldet 9 små slagtesvin med forskellige lidelser. 3 dyr beskrives nærmere (se foto 18, 19 og 20):

- I gris, der ikke kunne rejse sig, med kronisk knæledsbetændelse på begge bagben og øresår på begge øreflapper. Dyret skreg højt ved manipulation og tumlede rundt. Grisen var mager og alment påvirket. Den var ikke behandlet.
- I gris havde kronisk albueledsbetændelse på højre forben med fisteldannelse (udførselsgang fra det underliggende væv, hvor betændelse flyder ud til overfladen) og sammenvoksning af albueledet. Dyret var mager og alment påvirket. Ved den efterfølgende undersøgelse af benet, da dyret var aflivet, kunne jeg konstatere, at leddet ikke kunne bevæges, og at der var voldsomme samlinger af betændelse i leddet.
- I gris havde et alvorligt, invaliderende halesår, hvor hele halestumpen var væk og endetarmens lukkemuskel var medinddraget. Dyret havde desuden kronisk ledbetændelse i skulderledet på venstre forben samt ledbetændelse og bylde dannelse ved koden og haseledet på højre bagben. Grisen kunne ikke rejse sig og virkede slap og alment meget påvirket. Den var afmagret.

Idet jeg vurderede, at de 3 beskrevne dyr var uhelbredelige, og at de led i voldsom grad påbød jeg, at de straks skulle aflives.

Idet der på dette tidspunkt under kontrollen var aflivet 3 dyr, kunne kun 2 af de beskrevne dyr aflives straks, idet der ikke fandtes flere pa-

troner til boltpistolen i besætningen. Det ene dyr måtte derfor afvente aflivning til den praktiserende dyrlæge ankom, eller at medhjælperen havde anskaffet flere patroner.

Grisen, der ikke blev aflivet, blev lagt på et tykt lag halm.

Jeg vurderede, at de 3 dyrs lidelser havde stået på igennem uger.

Pkt. 6: I en almindelig sti med delvist fast betongulv var 1 slagtesvin opstaldet med et navlebrok, der slæbte hen ad gulvet (se foto 44). Brokket var mindst 40 cm i diameter. Grisen var sat tilbage i vækst og var markant mindre end resten af grisene i stien. Grisen bevægede sig med en vraltende gang, idet den søgte at undgå at træde på brokket med bagbenene.

Dyret blev påbudt aflivet straks, hvilke skete.

Ved den nærmere undersøgelse af dyret efter aflivningen kunne jeg konstatere, at hele undersiden af brokket var et stort sår, hvor al hud var slidt væk (se foto 45).

Det er min vurdering, at brokket kunne springe når som helst, så alle tarme ville vælte ud af dyret. Det er endvidere min vurdering, at lidelsen havde stået på igennem flere uger. Formentligt er grisen født med navlebrok, der så langsomt er blevet større og større.

I andre stier til slagtesvin var opstaldet mindst 6 svin med store navlebrok med sår på (se foto 46, 47, 48, 49, 50 og 51). Brokkene var over 15 cm i diameter med sår i bunden af broksækken (på nær dyret vist på foto 46, der havde et sår på siden af brokket). Sårene var store, flossede og nekrotiske og havde gennembrudt huden.

Det er min vurdering, at sårene kunne springe, når som helst, så tarmene væltede ud, og dyrene ville lide en voldsom og pinefuld død.

Det er endvidere min vurdering, at lidelserne har stået på igennem flere dage til få uger.

Pkt. 7: I almindelige slagtesvinestier var grise opstaldet, der havde alvorlige og invaliderende sår på øreflapperne og halestumperne. Heraf havde mindst 5 svin særdeles alvorlige øresår:

- Svin 1 (se foto 52) havde sår på begge øreflapper. Højre øreflappen var flået delvist af samtidig med, at den var inficeret, hævet, varm og meget øm. Såret fremstod åbent med tegn på begyndende nekrose af store dele af vævet, idet noget af vævet var gråligt misfarvet. Grisen var mager og alment påvirket af sin lidelse samt nedstemt. Venstre øreflap var ligeledes med sår, der havde bevirket et tab af ørevæv. Tilstanden var særdeles tydelig. Grisen var evt. behandlet på et tidspunkt, idet den havde en streg ned ad ryggen.
- Svin 2, 3, 4 og 5 (se foto 53, 56, 58 og 59) havde alle stærkt nekrotiske, inficerede og invaliderende sår på øreflapperne. Grisene var alment påvirkede og nedstemte som tegn på ubehag og smerte. Det er min vurdering, at størstedelen af ørevævet ville afstødes pga. infektionen. Tilstandene var særdeles tydelige, og dyrenes huld var under middel.

Dyrene var ikke behandlede.

Desuden havde mindst 14 grise alvorlige øresår (se foto 17, 31, 33, 43, 54, 55 og 57 samt videofilm 1), der efter min vurdering ville medføre større eller mindre tab af ørevæv, og mindst 4 grise havde alvorlige og invaliderende halesår (se foto 19, 30, 33 og 34). Sårene var med nekrotiske og inficerede områder, og hos nogle dyr var der allerede tabt en del af vævet.

På foto 21 kan ses et slagtesvin, der har mistet begge øreflapper, og hvor sårene er helet helt op.

Dyr, der gennemgår en alvorlig infektion af øre- eller halevæv er alment påvirkede, nedstemte og smertepåvirkede, hvilket de 14 henholdsvis 4 omtalte dyr viste tegn på.

Idet der ikke var flere patroner tilbage til boltpistolen, så de værst tilredte dyr kunne aflives, opmærkede jeg dyrene til senere vurdering af $\sqrt{2}$.

Det er min vurdering, at lidelserne har stået på igennem flere dage til uger.

Pkt. 8: 7 slagtesvin opstaldet i almindelige stier og 1 so var alle springhalte eller svært støttehalte. Desuden registrerede og opmærkede jeg mindst yderligere 12 slagtesvin, der havde div. lidelser i form af halt-heder, lungebetændelse og bylder, som $\sqrt{2}$ også skulle tage specielt hånd om.

I de følgende punkter beskrives de 7 slagtesvin og soen:

- 1 umærket so var springhalt på venstre forben med et kraftigt hævet albueled (se foto 15). Den vægrede sig for palpation af leddet som tegn på ubehag og smerte. Den havde desuden en inficeret bursitis (slimsæk der dannes pga. slid mod hårdt underlag) på højre bagbens has og var mager. Den var opstaldet i en sti sammen med en flok slagtesvin. Den var ikke behandlet. Idet $\sqrt{2}$ ikke bemærkede denne so under sin besætningsgennemgang er det min formodning, at dyret er blevet aflivet inden hans ankomst til besætningen. Det er min vurdering, at lidelsen havde stået på igennem uger.
- 1 slagtesvin var springhalt på højre bagben med en kraftig hævelse ud for knæleddet (se foto 25). Den krummede ryg og var alment påvirket. Dyret var behandlet med antibiotika. Det er min vurdering, at lidelsen havde stået på igennem flere dage.
- 1 slagtesvin havde en grotesk, stor hævelse ud for højre bagbens knæled (se foto 26 og 27). Tyngden af hævelsen bevirkede, at dyret gik skævt med kroppen drejet i en bue mod højre. Grisen var svært støttehalt på benet og under middel i huld. Den var alment påvirket. Den var ikke behandlet. Det er min vurdering, at lidelsen havde stået på igennem uger.
- 1 slagtesvin var svært støttehalt på venstre bagben. Hasen var kraftigt hævet hele vejen rundt om leddet. Der var endvidere muskelsvind af

venstre bagbens lårmuskulatur som tegn på, at dyret havde aflastet benet igennem længere tid. Desuden havde grisen et alvorligt halesår og sår på begge øreflapper (se foto 28, 29, 30 og 31). En stor del af halestumpen var væk. Stumpen var dækket med et kraftigt granulationsvæv. Granulationsvævsdannelsen var så markant, at dyrets endetarm og en del af skamlæberne var dækket. Øresårene var alvorlige og invaliderende, og en del af ørevævet var væk. Dyret var magert og alment påvirket. Det er min vurdering, at lidelsen havde stået på igennem uger.

- I slagtesvin havde en tydeligt stor hævelse på venstre hofte (se foto 32). Dyret var svært støttehalt på venstre bagben. Endvidere kunne jeg konstatere, at næsten hele halestumpen var væk, og at dyrets øreflapper til dels var forsvundet. Grisen gik med krummet ryg i et forsøg på at aflaste hofte. Den var alment påvirket. Dyret er formentlig blevet behandlet med antibiotika, idet det havde en rød stribe ned ad ryggen. Det er min vurdering, at dyrets lidelse var kronisk og havde stået på igennem flere dage til få uger.
- I slagtesvin havde en kronisk kron-kodeledsbetændelse højre bagben. Der kunne ses en tydelig og kraftig hævelse af hele underbenet. Der var begyndende fisteldannelser på hævelsen. Dyret var svært støttehalt på benet, alment påvirket og mager. Det er min vurdering, at dyrets lidelser havde stået på igennem få uger.
- 2 slagtesvin var springhalte på forbenene pga. kronisk albueledsbetændelse. Albueleddene var tydeligt hævet, og dyrene var alment påvirkede. De var ikke blevet behandlet. Det er min vurdering, at lidelserne havde stået på igennem flere dage til få uger.

Pkt.9: 2 søer med individnumre 267 og 94 var opstaldet i enkeltdyrsbokse, hvor der hverken var ædetrug eller adgang til drikkevand.

T meddelte, at han 2 gange om dagen flyttede om på søerne, så de kunne få noget at drikke.

Jeg anmodede ham om at flytte begge søer til en plads med vand, hvilket han straks gjorde.

Begge søer drak med det samme tørstigt og længe. Søerne viste ikke tegn på dehydrering.

Pkt. 10: 2 slagtesvin opstaldet i almindelige stier havde elephantiasis (se senere) i den ene øreflap. Det ene svins venstre øre var så forstørret, at øret blændede grisens venstre øje (se foto 35). Det andet svin havde et inficeret højre elephantiasisøre med nekrotiske sår (se foto 36). Dette svin var alment påvirket og nedstemt.

Det er min vurdering, at tilstandene havde stået på igennem uger.

Pkt. 11: I en enkelt slagtesvinesti kunne jeg konstatere, at et jernbeslag var tæret over ved gulvet, så der fremstod en skarp og spids kant (se foto 62). Der var risiko for, at dyrene kunne skære sig på denne eller komme til skade på anden måde.

Jeg kan ikke udtale mig om varigheden af tilstanden.

Pkt. 12: Jeg kunne konstatere, at 2 orner og 6 sopolte havde ikke adgang til hverken rode- eller beskæftigelsesmateriale.

I klimastalden lå nogle løse trækæppe i hjørnerne af stierne. Kæppene var helt tilsølede af gødning og kunne således ikke fungere som hverken rode- eller beskæftigelsesmateriale.

Der var tegn på adfærdsmæssige problemer hos smågrisene i form af alvorlige halesår, hvilket evt. kunne forhindres ved at tildele dyrene tilstrækkeligt og egnet rode- og beskæftigelsesmateriale.

Jeg kan ikke udtale sig om varigheden af tilstanden.

Pkt. 13: Jeg kunne konstatere, at 3 slagtesvinestier var tilsølede i en sådan grad, at dyrene ikke kunne finde rent og veldrænet leje, ligesom dyrene var beskidte (se foto 60 og 61).

Jeg kan ikke udtale mig om varigheden af tilstanden.

Pkt. 14: Da vi under kontrollen kom ind i staldafsnittene, hvor ca. 80 søer var opstaldede, rejste samtlige dyr sig straks op og blev urolige. Dette vurderer jeg som udtryk for sult og manglende mæthedfølelse.

T meddelte, at søerne blev fodret 3 gange dagligt med ekspandatfoder, hvilke burde være tilstrækkeligt, men tilsyneladende ikke var det.

Ud over, at alle søer udviste tegn på manglende mæthedfølelse kunne jeg konstatere, at flere af dyrene var under middel i huld, flere var magre og nogle få søer afmagrede.

Det er ikke muligt at udtale sig om varigheden af tilstanden.

Pkt. 15: T havde indrettet 3 små stier som sygestier, hvoraf de ene var med tilsølet halmstrøelse og tilsølet gødningsareal, og de 2 stier var med en hård gummimatte på en lille del af gulvet (se foto 16, 21 og 22). Desuden var der en større sti indrettet med overdækning, hårde gummimåtter og en beskedent mængde halmstrøelse.

Der var behov for mange sygestipladser i denne besætning, og på kontroldagen kunne de sygestipladser, der var til rådighed, slet ikke rumme det antal dyr (c. 98), der havde behov for blødt leje med mulighed for ekstra varme, det dobbelte areal til rådighed, maksimalt 3 søer eller gylte i en sygesti og ingen træk. En fuldvoksen so var opstaldet sammen med en flok slagtesvin, hvilket kunne have bevirket, at soen havde skadet nogle af de langt mindre slagtesvin, idet søer kan være aggressive.

De sygestier, der var til rådighed havde ikke tilstrækkeligt blødt og tørt leje og mulighed for ekstra varme, som syge dyr havde behov for (se foto 42 og 43).

Pkt. 16: I besætningen var opstaldet 4 orner i hver sin sti. X1

opmålte stierne i overværelse af T og mig. 2 af stierne målte 5,4 m². De 2 andre stier målte 6,8 m². T oplyste, at stierne blev benyttet til naturlig bedækning.

Af anmeldelse af 8. juni 2011 fra Fødevarestyrelsen ved dyrlæge V1 til Sydøstjyllands Politi fremgår bl.a.:

"...

Forhold 1: Søer: Søerne i besætningen var alle opstaldet i enkeltdyrsboks. Ca. 40 søer var ikke fodret efter deres behov. Mange søer i alle staldafsnit var i dårlig foderstand. Mange søer var under middel i huld og flere søer var magre (se foto 3, 5, 17, 21 og 23).

T meddelte, at søerne blev fodret 3 gange dagligt, og at de ikke var i stand til at æde mere, end han gav dem. Han mente, at strømmen var skyld i, at dyrene ikke tog på, og at hvis han gav dem mere at æde, ville de gå fra foderet.

Jeg kunne konstatere, at samtlige krybber i løbe-drægtighedsstaldafsnittet var tomme og slikket helt rene. Jeg kunne endvidere konstatere, at samtlige dyr rejste sig op og blev urolige, når der kom mennesker ind i stalden, og nogle begyndte at puffe til foderrørene. Dette vurderer jeg som udtryk for sult og manglende mæthedfølelse.

T mente, at det var pga. strømmen, at dyrene straks rejste sig.

T meddelte videre, at søerne blev fodret med 6 til 7 kg foder om dagen, og at han ikke kunne øge foderrationen, idet søerne så ville stoppe med at æde.

Jeg anmodede T om at håndfodre en mager so med individnummer 78 (se foto 2 og 3), hvilket han straks gjorde. Soen åd grådigt af foderet, og nabodyrene udviste stor interesse for og prøvede at nå foderet. Dette vurderer jeg som et tegn på, at dyrene var villige til at æde mere, end de blev tilbudt.

Jeg vurderede endvidere, at soen med individnummer 78 var magret af over flere uger.

En umærket lille so var opstaldet i en enkeltdyrsboks på betongulv (se foto 23 og 24). Dyret var magert med en byld på venstre hofte. Højer bagbens has kunne ses og palperes til at være med en fast fortykkelse. Soen var ikke øm for palpation af benet, men leddet var kronisk afficeret som tegn på en forudgående betændelsestilstand. T

meddelte, at han på et tidspunkt havde behandlet soen, men han kunne ikke gøre rede for hvornår og for hvad.

Fodring og pasning af søerne er således ikke forbedret siden 1. kontrolbesøg.

Orner: De 4 orner var i normalt huld.

Pattegrise: Pattegrisene var i god foderstand og trivsel.

Forhold 2: Smågrise: Stierne var indrettet med overdækning og ca. 2/3 del fast cementgulv og 1/3 del betonspaltegulv. Der var opstaldet ca. 200 smågrise i klimastalden på tilsynsdagen. Smågrisene i klimastalden fremstod utrivelige og syge (se foto 25 og 26), og de gik tæt. Der var tegn på alvorlige diarréproblemer. Dyrene havde på kontroldagen fri adgang til foder. Stierne var tilsølede, og dyrene var beskidte. Pga. det tilsølede gulv kunne ikke alle grise finde et tørt og rent leje. Jeg vurderede, at dyrene var behandlingskrævende mht. diarreen.

T meddelte, at han ikke behandlede grisene, idet behandlingen ikke virkede pga. strømmen, og at han var bange for at få et "gult kort" af Fødevarestyrelsen for et for højt medicinforbrug. En smågrisesti med ca. 40 grise på ca. 10 - 12 kg i klimastalden blev opmålt af mig i overværelse af resten personerne tilstede under kontrollen.

Stien målte 6,48 m². Dette betyder, at dyrene på kontroldagen havde adgang til 0,16 m² hver. Jf. bekendtgørelse om beskyttelse af svin § 4 skal svin mellem 10 - 20 kg som et absolut minimum tilbydes mindst 0,2 m² pr dyr. Dette medfører, at stier i klimastalden var overbelagt med ca. 19%.

Smågrise opstaldet i dybstrølesstien i laden var i langt bedre trivsel, og kun enkelte grise var utrivelige her. Alle dyr havde adgang til tørt og behageligt leje.

T meddelte, at dyrene i denne sti havde det værst i besætningen pga. strømmen.

Slagtesvin: Stierne var indrettet med 2/3 del fast cementgulv og 1/3 del betonspaltegulv. Enkelte stier var med en overdækning i den ene ende (se foto 58). Svinene havde adgang til frit foder fra en foderautomat.

En sti var indrettet til sygesti til gylte og søer. Der var rigelig halmstrøelse i stien, hvori befandt sig en so og to gylte. Ingen af dyrene i denne sti virkede syge eller tilskadekomne.

Der var varmt i slagtesvinestalden hvilket bevirkede, at klimaet var fugtigt. Der blev brugt halmstrøelse på det faste gulv, men da grisene gødede og urinerede også på det faste gulv, var der i mange stier et fedtet lag mæg på dette område (se foto 57). Grisene var i mange stier beskidte, idet de ikke kunne finde hvile på rent og drænet gulv.

Slagtesvin over ca. 50 kg var generelt i normal foderstand. Mange svin under ca. 50 kg var under middel i huld.

Konstaterede dyreværns-mæssige forhold

Beskrivelse af enkelt dyr:

Forhold 3: En gylt var opstaldet på bart cementgulv mellem to rækker drægtige søer i enkeltdyrsbokse (se foto 1). Dyret kunne ikke rejse sig på bagparten. Jeg prøvede at hjælpe den op, men den skreg som tegn på voldsomme smerter og forsøgte slet ikke at bruge bagbenene. T

meddelte, at han havde sprøjtet den med antibiotika dagen før og samme dags morgen, og at det var pga. strøm, at dyret ikke kunne komme op. Jeg kunne ikke erkende synlige udvendige forandringer på dyret, der var i god foderstand. T meddelte, at han

straks ville aflive dyret. Dette blev gjort.

Jeg vurderede, at lidelsen var akut og havde stået på 1 til 2 døgn.

Forhold 4: So med individnummer 166 stod i drægtighedsstalden i en enkeltdyrsboks. Soen havde dobbeltsidige svære skuldersår (se foto 4, 5, 6, 7 og 8). Soen var mager med fremtrædende knogler og generaliseret muskeltab. Den var indsat i drægtighedsstalden den 24. april 2011.

Såret på venstre skulder var ca. 5 cm. i diameter og omgivet af en kage af indtørret sekret. Læderhuden var gennembrudt.

Granulationsvæv (reparationsvæv) prominerede ud af såret. Der var en stor og fast hævelse omkring såret, der var adhærent (sammenvokset med) til de dybereliggende væv. Såret var smurt med zinksalve.

Såret på højre skulder var ca. 2 cm. i diameter og ligeledes omgivet af en kage af indtørret sekret. Granulationsvæv (reparationsvæv) prominerede også her ud af såret. Læderhuden var gennembrudt. Der var en stor og fast hævelse omkring såret, der var adhærent (sammenvokset med) til de dybereliggende væv. Såret var smurt med zinksalve.

Soen var ikke aflastet på nogen måde. Soen vægrede sig kraftigt for min palpation (berøring og undersøgelse) af sårene ved at kaste kroppen mod hånden som tegn på ubehag og smerte. Soen blev påbudt indsat i en sygesti med blødt leje straks. Dette skete efterfølgende.

Alvoren i tilstandene var særdeles tydelig.

Jeg vurderede, at lidelserne havde stået på i flere uger.

So med individnummer 94 var opstaldet i en enkeltdyrsboks i farestalden og passede 11 grise (se foto 16, 17, 18 og 19). Soen havde født den 24. april 2011. Under soen var placeret en hård gummimåtte. Soen var afmagret med tydeligt synlige knogler og generaliseret muskelsvind. Soen havde dobbeltsidige svære skuldersår. Begge sår var smurt med zinksalve.

Sårene på både venstre og højre skulder var ca. 6 cm. i diameter.

Læderhuden var gennembrudt. Der kunne ses en tydelig og prominere hævelse omkring begge sår, der var med rigeligt granulationsvæv og adhærente til det underliggende væv. Soen vægrede sig kraftigt for palpation af sårene ved at vokalisere og kaste sig mod min hånd som tegn på stort ubehag og smerte.

Soen blev påbudt flyttet til sygesti med blødt leje straks, hvilket efterfølgende blev foranlediget. Tilstandene var særdeles tydelige.

Det er min vurdering, at soens lidelser havde stået på i mindst 2 uger. Det er ligeledes min vurdering, at soen havde været i dårligt huld inden den fødte.

So med individnummer 201 stod i farestalden på betongulv i en enkeltdyrsboks og passede et kuld grise. Den havde et let men tydeligt synligt skuldersår på højre skulder. Såret var overfladisk og ca. 3 cm. i diameter. Jeg påbød, at der straks skulle lægges en gummimåtte under soens skulderparti for at forebygge en videreudvikling af skuldersåret. Dette blev gjort med det samme.

Det er min vurdering, at lidelsen havde stået på i få dage.

Forhold 5: So med individnummer 225 stod i drægtighedsstalden i en enkeltdyrsboks. Den var fravænet sine 14 grise samme dags morgen (se foto 9, 10, 11, 12, 13, 14 og 15). Soen var afmagret med tydeligt synlige knogler og generaliseret muskelsvind. På soens ryg kunne jeg se et ca. 5 cm. stort nekrotisk (dødkød) sår. Soen var meget øm for berøring af området omkring og på såret. Den flyttede sig uroligt og vokaliserede som tegn på ubehag og smerte. Soen var halebidt af sine egne grise, og halt på venstre bagben. Højre bagben var hævet fra hasen og ned. Halen lugtede råddent. Tilstandene var særdeles tydelige.

Jeg anmodede om straks at aflive soen. Dette blev gjort.

Efterfølgende undersøgte jeg kadaveret. Såret på ryggen var med en sortbrun skorpe og omgivet af en hård, vulstagtig bræmme. Ved palpation kunne jeg føre en finger rundt i et hulrum under huden som tegn på, at såret havde en større udstrækning en oprindeligt antaget (ca. 10 cm.). Såret gennembrød læderhuden og gik ca. 2½ cm i dybden. Jeg afskar halen til evt. efterfølgende patologisk undersøgelse. Halesåret havde en udstrækning på ca. 10 cm. Stumpen af halen var nekrotisk og med en flosset spids som tegn på, at grisene havde bidt i halen. Det berørte væv var brunsort farvet som tegn på vævsdød. Halen var på et tidspunkt sprayet med et stof indeholdende grøn farve.

Venstre bagbens inderklov var skadet med afrivning af et stort stykke væv på ballen med underliggende dannelse af granulationsvæv og med tegn på infektion, idet der var hævelse af området og flåd. Højre bagben var hævet uden yderligere kliniske tegn.

Det er min vurdering, at afmagringen, såret på ryggen og skaden på kloven havde stået på i gennem uger. Det er endvidere min vurdering, at halesåret var flere dage gammelt.

Søer med individnumre 193 og 269 opstaldet i enkeltdyrsbokse i

drægtighedsstalden var begge magre med tydeligt synlige knogler og generaliseret muskelsvind (se foto 20, 21 og 22). Begge søer var fravænnede deres grise den 4. maj 2011 og begge søer var halebidte. I det det kun kunne være søernes egne grise, der havde halebidt dem, var skaderne mindst 6 dage gamle.

Tilstandene var særdeles tydelige.

Det er min vurdering, at søerne var magret af igennem flere uger.

Beskrivelse af grupper af dyr med enkelte individuelle forklaringer:

Forhold 6: I en slagtesvinesti med sparsom halmstrøelse på en del af det faste betongulv var bl.a. opstaldet 6 slagtesvin med navlebrok. Heraf var 3 navlebrok store med kroniske sår på (se foto 27, 28, 29, 30, 31 og 32). Brokkene var over 15 cm i diameter med sår i bunden og på siden af broksækken. Sårene var store, tydelige og havde gennembrudt huden. Sårene var med rigelige mængder granulationsvæv (reparationsvæv) som tegn på, at de havde været til stede i mindst 6 dage.

Det var min vurdering, at der var en markant risiko for, at sårene kunne springe, så tarmene væltede ud, og dyrene ville lide en voldsom og pinefuld død.

De tre slagtesvin blev aflivet på opfordring af $\sqrt{2}$. Efterfølgende afskar jeg et stykke hud fra den ene gris med et navlebrok på ca. 20-25 cm i diameter til evt. senere patologisk undersøgelse.

Såret på huden var kronisk af karakter, ca. 5,5 cm i diameter strækkende sig ud til den ene side. Der var en hård vulstagtig bræmme af granulationsvæv rundt om såret som tegn på, at lidelsen havde stået på i mindst 6 dage.

Forhold 7: I almindelige slagtesvinestier var mindst 10 grise opstaldet, der havde særdeles alvorlige og invaliderende sår på øreflapperne (se foto 41, 42, 43 og 44).

Desuden havde adskillige grise mildere til alvorlige øresår.

Ingen af dyrene var behandlet i dagene op til kontrollen, der var ikke tilkaldt dyrlæge til dem, de var ikke indsat i sygestier eller aflivet rettidigt.

I det følgende beskrives 3 dyr, der blev aflivet, og hvorfra der er afskåret ører til evt. senere patologisk undersøgelse.

- Svin 1 (se foto 45, 46, 47 og 48) havde store, særdeles alvorlige, invaliderende og nekrotiske (dødkød) sår på begge øreflapper med tab af mindst 2/3 del af ørevævet, der var afstødt eller ædt af andre grise. Dyret var alment påvirket og nedstemt af sin lidelse og sat tilbage i vækst. Ved nænnere undersøgelse af ørene kunne jeg konstatere, at selve øreflapperne ikke var erkendelige. Det tilbageværende væv var råddent og stinkende med blottet bruskskive og hulrum mellem de to lag ørehud. Vævet var brunsort og flosset som tegn på, at andre grise havde bidt i de sårede ører. Tilstanden

var særdeles tydelig, men alligevel var dyret ikke behandlet, taget fra i sygesti eller aflivet rettidigt.

Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i mindst 1 uge.

- Svin 2 (se foto 49, 50, 51 og 52) havde dobbeltsidige, særdeles alvorlige, nekrotiserende og invaliderende ørebasissår spredende sig til ørespidserne. Dyret var alment påvirket og nedstemt. Ved nærmere undersøgelse af ørerne kunne jeg konstatere, at sårene var omgivet af råddent, flosset og stinkende brunligt væv med blottet ørebrusk. Ca. ½ delen af ørevævet var afstødt eller ædt af andre grise.

Tilstanden var særdeles tydelig, men alligevel var dyret ikke behandlet, taget fra i sygesti eller aflivet rettidigt.

Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i mindst 1 uge.

- Svin 3 (se foto 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 og 40) havde dobbeltsidig elefantiasis (lymfekarsbetændelse i ørene) kompliceret af en alvorlig bakteriel infektion. Dyret sad i et hjørne af stien og var alment meget påvirket og nedstemt. Ved nærmere undersøgelse kunne jeg konstatere, at begge ører var med et hårdt, flæsket væv og med store særdeles alvorlige, nekrotiske og invaliderende ørebasissår. Der kunne ses og palperes et markant vævstab, ørebrusken var blottet, og ørerandene var med nekrotiske sår. Vævet omkring og i sårene var stinkende, råddent, blødt og brunligt. Ca. 1/3 del af ørevævet var afstødt eller ædt af andre grise. Ved ørebasis kunne jeg konstatere, at der var en ca. 1½ cm stor byld (abcess). Denne byld blev ved et tilfælde gennemskåret under afskæringen af ørene.

Tilstanden var særdeles tydelig, men alligevel var dyret ikke behandlet, taget fra i sygesti eller aflivet rettidigt.

Det er min vurdering, at elefantiasisen havde stået på i flere uger. Det er endvidere min vurdering, at sårene havde været til stede i mindst 1 uge.

Forhold 8: Andre lidelser konstateret på slagtesvin:

- Et slagtesvin opstaldet i en almindelig sti med normal belægningsgrad havde et akut blodøre venstre øre (se foto 55). Dyret var ikke behandlet eller indsat i sygesti. Dyret var alment påvirket af sin lidelse, idet den havde en skæv hovedholdning. Tilstanden var særdeles tydelig. Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i flere dage.
- Et slagtesvin opstaldet i en almindelig sti med normal belægningsgrad havde et åbent halesår (se foto 56). Ca. 2/3 del af halestumpen var væk. Såret var med granulationsvæv som tegn på en kronisk lidelse. Tilstanden var særdeles tydelig, men alligevel var dyret ikke behandlet, taget fra i sygesti eller aflivet rettidigt. Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i mindst 1 uge.
- Et slagtesvin med dobbeltsidige, alvorlige, nekrotiserende og

invaliderende øresår havde desuden et særdeles alvorligt, nekrotiserende og invaliderende halesår (se foto 54). Halen var ikke erkendelig, og såret involverede endetarmen. Såret var ca. 8 cm i diameter med en bræmme på ca. 5 cm brunsort tør hud som tegn på, at infektionen havde bredt sig yderligere, og at nekrosen ville fortsætte. Såret var omgivet af en svulstagtig bræmme af råddent væv, og der kunne ses rigelige mængder granulationsvæv. Grisen var alment meget påvirket og nedstemt, og den var under middel i foderstand. Grisen havde en blå streg på tværs af skuldrene som tegn på behandling på et ikke nærmere defineret tidspunkt. Dyret var ikke skilt fra i sygesti, der var ikke tilkaldt dyrlæge til den og den var ikke aflivet rettidigt. Tilstanden var særdeles tydelig. Svinet blev straks aflivet.

Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i mindst 2 uger.

- Et slagtesvin opstaldet i en almindelig sti med normal belægnings-grad havde en stor udspilet vom og fremstod mager (ballongris) (se foto 53). Lidelsen skyldes en forsnævring af tarmene eller manglende tonus i tarmenes muskulatur, hvilket bevirker gødningsophobning inden i dyret. Der var en blå streg ned ad svinets ryg. Det er ikke klart, hvad denne streg betyder. Dyret har meget svært ved at afsætte gødning og bugomfanget øges. Lidelsen er uhedbredelig, idet det ville kræve et større kirurgisk indgreb at kurere dyret. Tilstanden var særdeles tydelig, men alligevel var dyret ikke forsøgt behandlet, taget fra i sygesti eller aflivet rettidigt. Svinet blev straks aflivet. Det er min vurdering, at tilstanden havde stået på i mindst 1 uge.

...

Forhold 9: Vedrørende rode- og beskæftigelsesmateriale

I 1 omesti og 1 sti med sopolte var der ikke adgang til hverken rode- eller beskæftigelsesmateriale. T meddelte, at der blev brugt træklodser på gulvet som rode- og beskæftigelsesmateriale, men disse træklodser var blevet væk eller skubbet ind i nabostien.

I klimastalden hang der i hver sti en træklods i en jernkæde.

Træklodsen lå ikke på gulvet. Grisene havde fri adgang til foder. I hver sti var der mellem 30 og 40 dyr.

Det er min vurdering, at samtlige smågrise i klimastalden ikke havde adgang til rodemateriale. Desuden er det min vurdering, at der var for lidt beskæftigelsesmateriale jf. Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale (vedlagt som bilag).

I slagtesvinestalden var der i ca. ½ delen af de almindelige stier synlig halmstrøelse på gulvet. I øvrige stier var der ikke adgang til hverken rode- eller beskæftigelsesmateriale. I enkelte stier uden halmstrøelse lå der nogle store gødningsforurenede trækævler, som

grisene ingen interesse havde for pga. tilsøling. T
 og V₂ meddelte, at de troede, at foderautomaterne udgjorde rodemateriale, idet grisene skulle dreje på en skive for at få foderet ud. Disse foderautomater kan dog ikke udgøre rodemateriale jf. Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rode-materiale, idet automaterne afgav store mængder foder ad gangen, så der til stadighed var foder i krybben til dyrene. Det er derfor min vurdering, at ca. ½ delen af dyrene i slagtesvine-stalden ikke havde adgang til hverken rode- eller beskæftigelses-materiale.

Forhold 10: Vedrørende manglende vand til 2 søer i drægtigheds-stalden

Ved 1. kontrol i december 2010 kunne jeg konstatere, at 2 søer opstaldet i enkeltdyrsbokse ikke havde permanent adgang til vand, men skulle skifte plads med 2 andre søer i bokse for at få væske. Dette problem havde T løst ved at lade de to bokse uden vand stå åbne foruden to andre bokse, hvor der var permanent vand. Ordningen indebar, at søer skulle skifte plads, hvis dyrene uden adgang til vand følte tørst. Det er min vurdering, at dette system ikke sikrede alle søer permanent adgang til vand, idet en dominerende so ikke vil flytte sig for en lavere rangerende. Det er min opfattelse, at tilstanden havde stået på siden 1. kontrol i besætningen den 7. december 2010.

Forhold 11: Vedrørende ornebokse

Orneboksene var ikke blevet ændret siden kontrollen i december 2010. Dette betød, at 2 orner stadig ikke var opstaldet i stier med mindst 6 m². Stierne, de 2 orner var opstaldet i, målte 5,4 m². Det er derfor min vurdering, at forholdet ikke er rettet i forhold til kontrollen i december 2010.

Forhold 12: Vedrørende rent og drænet leje

Som beskrevet under generelle forhold var mange smågrise og slagtesvin beskidte pga. tilsølede lejer (se foto 26 og 57). Det er derfor min vurdering, at forholdet var forværret i forhold til 1. kontrol.

Forhold 13: Vedrørende sygestier

Jeg kunne konstatere, at en lille sti med 3 slagtesvin var indrettet med rigelige mængder tør halmstrøelse og en anden sti med 1 so og to gylte var med tilstrækkelige mængder halmstrøelse. Der var ikke indrettet en sti med et tykt lag strøelse til grise med store navlebrok, ligesom det heller ikke var muligt at indsætte alle dyr, der på kontroldagen havde behov for den særlige komfort en sygesti yder, idet der reelt ikke var plads

nok i sygestier til så mange påvirkede dyr.

Det er derfor min vurdering, at forholdet ikke er rettet i forhold til kontrollen i december 2010.

..."

Der har endvidere været fremlagt "Udtalelse af 2. december 2008 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok", forhold 1-16, bilag 18, "Vejledning om beskæftigelses- og rodematerialer", forhold 1-16, bilag 19, udateret brev stilet til T vedrørende "Rådgivningsbesøg", forhold 1-16, bilag 15, og udtalelse af 22. december 2011 fra Det Veterinære Sundhedsråd, bilag O1.

Der har været forevist to korte filmsekvenser.

Der er afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne embedsdyrlæge

V1 og dyrlæge V2 ..

Tiltalte har forklaret, at han har haft en svinebesætning med søer, smågrise og slagtesvin, som han selv producerede. Der var 90-100 søer. Han har haft svinebesætning i 43 år. Dyrlæge V1 har været dyrlæge for svinebesætningen siden 2006-2007, da problemerne begyndte at opstå. Han blev da enig med den daværende dyrlæge om, at det var vigtigt, at der kom nye øjne på besætningen. Han havde tidligere haft V2 som dyrlæge i forbindelse med sin kvægbesætning på en anden ejendom. Han begyndte at få problemer med svinebesætningen i 2001, og i 2003 begyndte det rigtigt at tage til. Det var generelle helbredsmæssige problemer, der var i besætningen. Han har været opmærksom på, at han har været forpligtet til at tage sig af det enkelte dyr, men det var på betingelse af, at han havde ordentlige arbejdsvilkår, og det havde han ikke. Han har brugt mellem 4.000 og 6.000 timer på problemet med lækstrøm. Han har skrevet til Miljøministeriet og Trafikministeriet. Der er taget prøver af dyrene for at undersøge, hvad dyrene fejlede. Dyrene var stressede. Det var galt med hjertet. Dyrene døde af stress. Der blev taget prøver af dyrene, når de døde. Han har forsøgt at passe dyrene, så godt han kunne.

Tiltalte har vedrørende forhold 1 forklaret, at han ikke husker so nr. 94, som er nævnt i forhold 1-16, bilag 3, side 6.

Forevist forhold 1-16, bilag 13, foto 9-11, har tiltalte forklaret, at han ikke genkender soen. Han er i tvivl, om det er hans so. Han kan heller ikke sige, om det er et foto fra hans stald. De kunne have taget et foto af nummeret i øret, så ville han have været sikker. Han tror nok, at han i december 2010 havde en so med skuldarsår. Han havde haft et udbrud af strøm dagen før. Grisene bliver stressede og finder på underligheder. De trykker på drikkeventilerne, indtil baljen render over, og herefter ligger de sig i fugten. Hvis soen ligger på vådt leje, vil den få et skuldarsår i løbet af 2-10 timer. Han smurte skuldarsårene med en blanding af kopattesalve og zinksalve. Han

gav soen en blød måtte at ligge på. Han har også givet soen et større areal at færdes på.

Til foto nr. 9 har tiltalte forklaret, at hvis det er hans so, så var der et stiaral bag boksen. Det var der ved alle søerne. Der er et friareal bag boksene på 21 m². Soen fik så fri adgang til arealerne, når den havde et skuldersår. Når der var skuldersår, var det muligt at åbne for boksen, så den kunne gå til frit leje. Arealet blev brugt til søer med skuldersår eller søer, der var springhalt.

Tiltalte har i den forbindelse forevist en skitse, som han selv havde tegnet, over, hvordan søerne havde adgang til friarealet.

Tiltalte har videre forklaret, at friarealet var på ca. 20 m². Der var 20 båse, der stødte op til friarealet. Han skulle selv lukke båsen op, når der var skuldersår. Han lukkede den ikke igen. Der er ikke drikkevand i friarealet. Der lå to gummimåtter på friarealet.

Forevist forhold 1-16, bilag 13, foto 1-4, har tiltalte forklaret, at soen var opstaldet i farestald. Den havde ikke adgang til friarealet, idet den havde smågrise. Soen skulle være sammen med de små grise. Det er der lovkrav om.

Til foto 3 har tiltalte forklaret, at grisen har været smurt med kopattesalve/zinksalve. Det er tydeligt at se, at den er i behandling, idet halen er hvid. Han havde ingen stier, hvor han kunne anbringe søer med smågrise. Det er ikke unaturligt, at grisen er så tynd som på fotoet, når den havde smågrise. Han vil mene, at soen havde en måtte.

Til foto 5, 6 og 7 har tiltalte forklaret, at han ikke husker den pågældende so. Han husker ikke, om soen har været i hans besætning. Igen kan han ikke forstå, at der ikke er taget et billede af nummeret i øret. Hvis det er hans so, så har lågen garanteret været åben, så soen kunne komme ud på friarealet. Igen vil et skuldersår kunne opstå i løbet af 2-8 timer. Når der har været forkert strøm, er han gået ud til besætningen. Hvis han oplever skuldersår, så har han fokus på dyret og giver det adgang til friarealet. Det kan være kl. 2 om natten eller kl. 8 og morgenen. Han er opmærksom på, at grisen skal spise og sove. Så snart grisene begynder at skringe, når der er uro, så kan han høre det inden for. Når der er uro i stalden, så er der noget galt, og han går der ud med det samme. Der har altid været enten ham eller hans ægtefælle hjemme. De har skiftes til at have vagt ved dyrene.

Den 7. december 2010 var der kontrol om formiddagen. Han havde den pågældende dag sidst været i stalden kl. 6-7 om morgenen. Han havde ikke da observeret, at der var noget galt. Hvis der var skuldersår, så har soen haft adgang til det frie areal. Med hensyn til so nr. 2 så var smågrisene ca. 14 dage gamle. Han havde smurt halen. Hvis grisene er stressede, så holder de ikke op med at bide hinanden. Strømmen virker også på de små grise. De bliver stressede. Smågrisene stod således op af dyrlægen ligesom en hund.

Tiltalte har til forhold 2 forklaret; at han mener, at soen har haft adgang til friarealet, hvis det altså er hans so.

Forevist foto 12, 13, og 14 vedrørende so nr. 217 har tiltalte forklaret, at so nr. 217 har været i hans besætning, når dyrlægen har skrevet det. Han mener, at der har været åbnet til sygesti. Der er ikke blevet behandlet på trykningen. Der var ingen byld, idet der så ville have været gået hul, og der ville have været et sår. Man kan ikke behandle en trykning, og derfor var soen ikke i behandling.

Tiltalte har til foto 13 forklaret, at soen er støttehalt, fordi benet sover. Den har været ramt af strøm. Den har ligget på den ene side, og derfor sover benet. Der har ikke været lukket op til friarealet. Han havde månedlige faste besøg af dyrlægen. Når dyrlægen var på besøg, blev dyrene gået igennem. Dyrlægen lavede så en rapport om, hvad der skulle gøres. Dyrlægen havde ikke tidligere set på denne so. Bilag 15 er udfærdiget efter, at embedsdyrlægen havde været der. Han husker ikke de enkelte dyr. Hvis det står i papirerne, at soen blev aflivet, så har han selvfølgelig aftalt dette med dyrlægen. Op til den 7. december 2010 havde dyrlægen sidst været på et aftalt besøg den 18. november 2010.

Vedrørende forhold 3 og forevist foto 37-41 har tiltalte forklaret til foto nr. 37, at det er hans smågrise i klimastalden. De ligger på høvlspåner. Der har været strømpåvirkning, idet der har været fugtigt. Stien har været ramt af strøm, og grisene har ligget, hvor der var fugtigt. Om morgenen blev der givet høvlspåner for at få dem til at trække der op. Han mener ikke, at klimastalden var kold. Normalt var den 20 grader, som der skulle være. Der var foderautomater. Det er rigtigt, at de var tomme, og at han blev bedt om at fodre på gulvet. Det er også rigtigt, at smågrisene kastede sig over foderet. Det er imidlertid en naturlig reaktion, når der fodres. Der blev fodret både i foderautomater og på gulvet. 10-12 af smågrisene kunne komme til foderautomaten af gangen. Der blev fodret 4 gange i døgnet, mellem dels kl. 6 og 7, kl. 12 og kl. 13, kl. 17 og 18 og igen kl. 22 og 24. Der blev fodret både på gulvet og i automaten. Normalt var der ikke noget i automaten. Smågrisene tog det på gulvet først. Automaten blev tømt 2 min. efter. Smågrisene kaster sig over det, når de bliver fodret. Han mener ikke, at grisene var utrivelige. Grisen på foto 40 er ikke blevet behandlet eller isoleret. De 3 grise på foto 41 er blevet behandlet med zinksalve. De har ikke været isolerede. Han har set til dem 2-3 gange om dagen. Halebiddene skyldes, at de er blevet bidt af andre grise. Det fortsætter ikke, når der falder ro i stalden. Derfor har han ikke isoleret dyrene. Embedsdyrlægen var på besøg omkring kl. 11.00. Det er normalt, at der bliver fodret på det tidspunkt. Han mener, at det er fagligt forsvarligt at fodre fire gange om dagen. Det havde han drøftet med en konsulent. Hvis der altid står foder fremme, får smågrisene diarre. Det har han forsøgt tidligere. Der havde været strøm den pågældende morgen. Han har en sygesti til smågrisene, men så længe grisene æder og afføringen er nor-

mal, så er grisen ikke utrivelig. Der er forskel på grise. Når de skal flyttes, så sorteres de efter størrelse. De bliver flyttet, når de har nået en vægt på ca. 25 kg. Smågrisene på fotoet vejer nok 12 kg. Fra smågrisene er 7 kg til 25 kg går de i klimastald. Herefter kommer de i fedestald. Hvis der er en gris, der er lidt bagefter vægtmæssigt, får den lov at blive i klimastalden lidt længere. Den 7. december 2010 havde han været i stalden ved 7-tiden. Der havde da været et problem i klimastalden, hvorfor han gav grisene høvlspåner. Grisene ligger forkeret og søler til. Grisene kan ikke finde ro. Når strømmen kommer ind, bliver grisene stressede. Grisene kan blive stressede på mange måder. De kan finde på at bide hinanden i øre og hale og endda at æde hinanden. De kan også finde på at lægge sig på spalterne, hvor de ellers skider og pisser. Smågrisene har garanteret også haft diarree på grund af strømmen. Diarreen forsvinder, så snart strømmen er væk. Han har tidligere forsøgt med medicin, men det virkede ikke. Han fandt ud af, at diarreen skyldtes strøm. Han har rapporter på, at han har haft et lavt medicinforbrug.

Tiltalte har vedrørende forhold 4 og forevist foto 22 og 23 forklaret, at det pågældende dyr var behandlet med antibiotika. Han har ikke haft en dyrlæge involveret. Der var halmunderlag. Der kunne måske godt have været mere halm. Han tvivler på, at det har stået på nogle uger, idet dyret så havde været aflivet. Hvis dyret ikke var i bedring indenfor få dage, så ville det blive aflivet. Det er meget muligt, at det skulle have været hjemmeslagt til jul. Han husker ikke, hvor længe det havde stået på. Han husker, at dyret blev aflivet. Han så ikke obduktionen. Dyret gik i sygesti, og der var halm.

Vedrørende forhold 5 og forevist foto 16-20 har tiltalte forklaret, at de var i sygestien til slagtesvin. Han er ikke enig i, at den var tilsølet og beskidt. Han har behandlet med et decinficeringsmiddel, der er sprøjtet på udvortes, og han har forsøgt at smøre med zinksalve. Han har talt med dyrlægen generelt om behandling af øresår. Dyrlægen har ikke set de specifikke grise. Han kan ikke sige, om det er blevet værre eller bedre, mens svinene har været i sygesti. Til foto 18 har tiltalte forklaret, at svinet er blevet behandlet med antibiotika. Han husker ikke alderen på lidelsen, men den har nok stået på en uges tid. Antibiotikaen havde hjulpet, ellers var dyret blevet aflivet. Den kunne formentlig slet ikke gå til at begynde med. Svinet skulle vurderes inden for få dage med henblik på, om den skulle aflives. Den var blevet bedre. Til foto 19 forklarede tiltalte, at grisen, der lå ned, er blevet behandlet med antibiotika. Det har den fået tre dage i træk. Han behandler normalt, når han har sådan et dyr. Den er blevet behandlet, for ellers havde den ikke været i live. Så ville han have skudt den. Han har ikke haft dyrlæge. Forholdene på foto 16 er påvirket af strøm. Det er ikke let at holde spalterne rene. Grisene lægger sig på spalterne. Det sker, når fejlstrøm kommer ind. Til foto 17 har tiltalte forklaret, at det er udtryk for, at grisene har været stressede. Så bliver de aggressive. De har været stressede på grund af strøm. Det kan ske inden for to timer, at et øre bliver fuldstændig bidt af. Til foto 18 har tiltalte forklaret, at det er et svin, der har ligget ned efter at have været ramt af strøm. Benet har taget stødet, når dyret har ligget ned. Det er blevet behandlet for betændelse.

Til foto 19 har tiltalte forklaret, at grisen var i behandling. Når den er i sygesti, så er den i behandling. Ellers ville den være blevet skudt.

Tiltalte har vedrørende forhold 6 og forevist foto 44-51 til foto 44 forklaret, at det er et svin med en brok, der slæber hen ad jorden. Den er anbragt i sygesti på grund af brokken. I sygestien var der blødt leje. Han kan ikke forstå, at man ikke har taget nummeret med. Man behøver ikke at skyde sådan en gris, hvis den spiser ok. Den kan ikke leveres til slagteriet, som den ser ud der. Det er rigtigt, at der var et sår på brokken. Han mener ikke, at brokken var 15 cm. Det blev målt, mens grisen lå ned. Grisen skulle behandles med zinksalve. Når grisen æder, og der ikke er betændelse, så behandles der ikke med antibiotika. Den skulle have et blødt leje. Han bad om at få nummeret på stien noteret. Han tror, at det er en gummimåtte, som svinet står på. Man kan ikke se halmen. Til foto 46-51 har tiltalte forklaret, at svinet var i sygesti, idet der er halm på gulvet. Til foto 50 har tiltalte forklaret, at han kun havde halm i sygestierne. Han havde ikke halm i andre stier. Det ser ud til, at fotoet er taget på spalterne, hvor der ikke er halm. Der er ikke sket behandling ud over med zinksalve. Han har ikke haft dyrlæge. Dyrlægen har ikke set grisene i perioden efter den 18. november 2010. Når strømmen kommer ind og stresser, så vil det typisk være det svageste sted på svinet, der reagerer. Så kraftig en brok kan således opstå inden for 4-5 timer. I hvert fald vil en begyndende brok kunne opstå. Lige så snart en brok er begyndende, så synker den. Ingen af brokkene er over 15 cm i diameter. Der blev målt med dyrlægens kuglepen på trods af, at han tilbød at hente en tommestok. Det fandt embedsdyrlægen ikke nødvendigt. Han vil mene, at brokken er opstået inden for de sidste 8 dage, men han husker det ikke konkret. Det er underligt, at der opstod flere tilfælde i samme sti. Svinet kan leveres til slagteriet, hvis brokken er under 15 cm, og der bestilles en særskilt transport. Hvis der er et åbent sår, så ved han ikke, om svinet kan leveres. Han leverer normalt ikke svin, før såret er helet.

Vedrørende forhold 7 og forevist foto 31-33, 43, 54, 55 og 57 har tiltalte forklaret til foto 31, at der er halm på gulvet, og at det derfor har været en sygesti. Billedet er taget på spalterne. Der er behandlet med zinksalve. Det har været en tilstrækkelig behandling. Til foto 33 har tiltalte forklaret, at øreflappen er behandlet med zinksalve. Svinet er anbragt i sygesti. Det gik sammen med andre syge svin. Til foto 43 har tiltalte forklaret, at det er en sygesti, hvor alle grisene er syge. På fotoet er vist en gris, der bider en anden i øret. Svinet er stresset og aggressivt. Svinet er i sygesti, fordi det er stresset. Det er ikke selv bidt i øret. Der er et hierarki, og dette er svinet, der er "formand". Det er almindeligt at anbringe stressede svin sammen med ørebidte dyr. Alle syge svin går i samme sygesti. Han skelner ikke mellem sygdommene. Når svinet ikke er i sygesti, sprøjtes der med desinficerende middel. Når svinet er i sygesti, anvender han zinksalve. Til foto 57 har tiltalte forklaret, at han ikke husker, om der der er blevet behandlet med zinksalve. Til foto 30, 33 og 34 har tiltalte forklaret, at svinene er anbragt i sygesti. Han husker ikke, hvor længe de har haft halebid, men typisk 2 eller 3 dage.

Ved foto 33 og 34 er der begyndende sår dannelse. Derimod er der ved foto 30 tale om et nyt sår, der er opstået inden for et halvt døgn. Halebiddene behandles med antibiotika i tre dage og zinksalve. Svinene er blevet behandlet. Det har han selv gjort. De er i sygesti. Foto 33 viser, at svinet er i sygesti. De andre svin på fotoet er også syge. Han oplever halebid, når der er fejlstrøm. En hale kan gnaves ud inden for en time. Inden han således når ned i stalden, kan det være sket. Han reagerer ved at sætte svinet i sygesti. Svinene falder til ro, når de kommer i sygesti. Strømmen kan gå ind i alle bygninger på én gang, eller der kan være en bane på 2-3 m. De har eksempelvis haft problemer med det elektriske tog, som gav problemer i bestemte stier. Han vil ikke benægte, at halebiddene er ældre. Hans egen dyrlæge siger, at man helst skal undgå halebid. Man kan ikke gøre andet end flytte dem i sygesti og behandle dem, som han har gjort. Han holder selvfølgelig øje med, om der sker bedring. Hvis ikke der gør det, skal dyret aflives.

Tiltalte har vedrørende forhold 8 og forevist forhold 8, bilag 3, foto 15 forklaret, at dette er en sygesti. Han kan ikke svare på, om der var en gummi-måtte. Soen var ikke i behandling. Det var en trykning, og trykninger behandles ikke. Soen har ligget på benet, og benet har sovet. Lidelsen var et halvt døgn gammelt. Musklerne hæver ved trykning. Til foto 25, forhold 8, bilag 4 har tiltalte forklaret, at han ikke ved, om dette dyr blev behandlet. Han mener ikke, at dette svin fejler noget. Han ved ikke, hvorfor det er streget på ryggen, men det var måske, fordi det skulle slagtes. Vedrørende foto 26 og 27, forhold 8, bilag 5 og 6 har tiltalte forklaret, at dette svin har en byld. Det er blevet behandlet med antibiotika. Når der er en byld, så er der også bakterier, og det skal behandles. Behandlingen havde hjulpet, ellers ville svinet have været aflivet. Dyret var ikke alment påvirket. Det var ikke magert. Hvis det havde været påvirket, ville det ikke have kunne gå, som vist på foto 26. Forevist foto 28, 29, 30 og 31, der vedrører samme svin, har tiltalte forklaret, at svinet er anbragt i sygesti, idet der er halm på gulvet. Svinet er blevet behandlet, idet der er ledbetændelse. Dyrlægen burde have dokumenteret ved et foto af ørenummeret. Tiltalte har til foto 32, forhold 8, bilag 11 forklaret, at dette svin er behandlet med antibiotika. Det er i god huld. Der er halm i stien. Forholdet har ikke stået på i uger, men måske i et par dage eller tre. Han mener ikke, at svinet er alment påvirket. Det er ikke afmagret. Svinet har både spist og drukket. Han har ikke skønnet, at yderligere behandling har været nødvendig. At der skulle have været et slagtesvin med kron-kodeledsbetændelse på højre bagben, siger ham ikke noget. Det siger ham heller ikke noget, at der skulle have været to slagtesvin, som var springhalte på forbenene på grund af kronisk albueledsbetændelse.

Tiltalte har vedrørende forhold 9 forklaret, at de to søer ikke var anbragt sådan, at de ikke havde adgang til drikkevand. Boksene var åbne, idet søerne var ramt af strøm. De kunne derfor gå hen til deres oprindelige boks, hvor der var drikkevand.

Tiltalte har vedrørende forhold 10 og forevist forhold 10, bilag 3 og 4 for-

klaret til foto 35, at han ikke husker, om dyret blev behandlet eller blev tilset af en dyrlæge. Han vil ikke afvise, at han har haft sådan et svin. Han går ud fra, at svinet blev anbragt i sygesti, men han kan ikke sige det med sikkerhed, idet han ikke husker svinet. Til foto 36 har tiltalte forklaret, at han ikke ved, om svinet har været i sygesti. Det er muligvis blevet behandlet med zinksalve. Svinet skulle leveres til slagteriet.

Vedrørende forhold 11 har tiltalte forklaret, at han er bekendt med, at der har været et beslag med en skarp og spids kant. Forevist forhold 11, bilag 3 har tiltalte forklaret, at han har haft sådan en metalplade, som vist på fotoet. Den har været i stalden og er kommet til at se ud som vist ved slitage. Den kan komme til at se sådan ud i løbet af en halv til en dag. Der er ingen grise, der er komme til skade ved dette.

Vedrørende forhold 12 har tiltalte forklaret, at smågrisene havde beskæftigelsesmateriale, som de fik gennem foderet. Han gjorde ikke andet end at give dem strukturfoder. Foderet bliver tilsat 10% korn, eller også var der tale om foder, der var grovstruktureret. Hvis man anvender den slags foder, så er det ikke nødvendigt med beskæftigelsesmateriale, altså halm. Han har haft rodemateriale, altså træklodser.

Vedrørende forhold 13 har tiltalte til forhold 13, bilag 3 og 4 forklaret, at han ikke kan se, om det er hans stald, men det kan det nemt være. Der har været lækstrøm. Så vender grisene om og lægger sig på spalterne og skider og pisser, hvor de ikke skal. De havde ordnet om morgenen inden kontrolbesøget, men efter en halv time ser det sådan ud igen. Han skraber ned mellem spalterne. Han giver dem ikke halm. Han har kun halm i sygestierne. De havde et leje uden spalter. Mange steder er der spalter over det hele i stien. Så sviner det ikke, men falder ned mellem spalterne. Han mener imidlertid, at hans stier var mere dyrevelfærdsvenlige. Han har ikke længere svineproduktion.

Vedrørende forhold 14 har tiltalte forklaret, at han var med inde, hvor de 80 søer var opstaldet. De reagerede ved at rejse sig og skringe. De ville have noget at æde. Dyrene blev tilstrækkeligt fodret. Nogle af søerne var ganske tynde og også mere end normalt. De blev fodret med foderautomat. Den gav tilstrækkeligt. Han satte dem op i foder, når han konstaterede, at de var magre. Så fik søerne imidlertid forstoppelse og åd slet ikke i 2-3 dage. Derfor var nogle mere tynde end andre. De var blevet stressede og forstyrret, og så holdt de op med at æde lige pludselig, når de blev sat op i foder. De fik 25% mere foder end andre besætninger skal have. Han er sikker på, at det er regnet rigtigt ud. Det er sket i samråd med dyrlæge $\sqrt{2}$ og en konsulent. De har fået 25% mere, end de skulle have haft i forhold til deres fysiske behov.

Vedrørende forhold 15 og forevist bilag 3-7 vedrørende pågældende forhold har tiltalte forklaret, at hele besætningen var syg efter embedsdyrlægens vur-

dering, og derfor var der ikke sygestier nok. Det skal nok passe, at nogle af sygestierne var tilsølet, og at der var stier uden blød bund. Det skal nok passe, at det så ud, som vist på foto 16 til forhold 15, bilag 3. Der var imidlertid tørt halm i hjørnet. Alle sygestier var med blød bund. Til forhold 15, bilag 4, foto 21 har tiltalte forklaret, at det er en sygesti. Fotoet er taget på spalterne. Lejet er ved siden af og ikke med på fotoet. Til foto 22 har tiltalte forklaret, at halmen udgør det bløde leje. Til foto 42 og 43 har tiltalte forklaret, at også her udgør halmen den bløde leje. Han lægger halm ud om morgenen mellem kl. 6 og 7 og igen om eftermiddagen. Svinene æder noget af halmen. Efter hans opfattelse er der et blødt leje. På foto 21 er der i øverste højre hjørne en metalplade, der er beskidt. Gummimåtten er uden for billedet.

Tiltalte har vedrørende forhold 16 forklaret, at det er rigtigt, at der var to orner i bokse på under 6 m². Han husker ikke, om de blev brugt til bedækning. Han erkender dog, at han en enkelt gang har brugt den pågældende boks til bedækning. Stierne blev lavet i 2001, og der er en lang krybbe i hver sti. Krybbearealet blev ikke regnet rigtigt ud. Håndværkeme lavede således en fejl, hvilket havde den konsekvens, at rumarealet blev for lille. Det er imidlertid kun et problem ved gulvet.

Vedrørende forhold 17 har tiltalte forklaret, at han vedrørende de 40 søer har samme forklaring som under forhold 14. Han husker ikke, om han blev bedt om at håndfodre én af søerne. Til forhold 17, bilag 4, foto 3 har tiltalte forklaret, at foderet ligger på gulvet. Svinet drikker vand på fotoet. Det æder slet ikke. Svinet var slet ikke interesseret i foderet. Hvis soen havde været rask, havde det ædt det foder, der lå på gulvet. Han må have fodret med en skovl. Man kan se, at soen er syg. Den er mager. Den var blevet parret den 2. marts 2011. Det kan han se på foto 2. Den var således halvvejs gennem sin drægtighed og skulle have set anderledes ud. Han er enig i, at den er mager. Den havde en maveforstyrrelse. Han havde lukket op for stalden, så den kunne komme ud i friarealet på de 20 til 21 m² og få noget motion. I yderste konsekvens ville han være nødt til at aflive den. Maven er slået i stykker. Den er stresset. Han har drøftet det med dyrlægen. Det står i dyrlægens månedsrapporter. Han har skiftet foderblanding.

Vedrørende forhold 18 har tiltalte forklaret, at det ikke er rigtigt, at de 200 smågrise var kronisk syge med diarre, og at de var afmagret. Tiltalte har til forhold 18, bilag 2, foto 25 forklaret, at smågrisene har haft strøm i længere tid og fået diarre. Sådan kommer de til at se ud inden for 24 timer. De har været udsat for strøm inden for 24 timer. At den ene smågris er langhåret og pjusket, er tegn på, at den har det skidt. På foto 26 ligger/står smågrisene i et hjørne. De havde 2/3 mere plads, end man kan se på fotoet, at færdes på. Grisene her har også været udsat for strøm. Når de har været udsat for strøm, får de diarre-problemer. Dagen inden fejlede grisene ikke noget. Grisene vejede max. 8 kg, idet de lige var taget fra deres mor. Han husker ikke, om han blev spurgt, om han behandlede for diarre. Han skal nok have sagt, at han ikke behandlede, idet han ikke mente, at antibiotika virkede. Diarreen var

opstået pludseligt. Stierne var tilsølede, og dyrene var beskidte. Det er rigtigt, men det er ikke underligt, når de har haft sådan en nat. Han har ikke nået at gøre noget ved det. Han kunne godt se, at der var noget galt, da han kom ud om morgenen. Han havde imidlertid også en springhalt so, som han hjalp først ved at trække den ud i friarealet. Han ville have skrabet ud ved smågrisene og givet dem høvlspåner. Da han sagde, at der havde været et udbrud af strøm, sagde én af betjentene: "Hold op med det pis der". Smågrisene var under 10 kg. Smågrisene var lige blevet taget fra en dag eller to forinden. De bliver taget fra, når de vejer 7-8 kg. Det kan godt give et udslag, når de bliver taget fra deres mor, men ikke nødvendigvis når man bruger en rigtig god foderblanding, og det gjorde han. Den morgen havde der været strøm i bygningen, og det giver diarre og dehydrering, og hvis strømmen går i drikkevandet, så går der lige nøjagtig 15 min., og så kan der konstateres diarre hos dyr og mennesker. Smågrisene var lige blevet vænnet fra og havde haft kraftig diarre. Hans ansatte var mødt ind kl. 7.30. Han var i stalden kl. 9.30. Han havde slet ikke nået at være i fedestalden, da kontrollen kom. Her var der automatisk fodring.

Vedrørende forhold 19 og forevist forhold 19, bilag 2, foto 1 har tiltalte forklaret, at det var samme morgen. Gylten var ramt af strøm og lå ikke i sygesti. Den skulle have været i sygesti, men han havde ikke været i stalden. Han lægger måtter ud, når han laver til sygesti. Han har sprøjtet dyret med antibiotika, men den skulle have været behandlet anderledes. Han havde været inde ved grisen kl. 6.30. Han havde da givet den antibiotika. Det var en fejl, for det virker ikke. Det blev gjort i refleks. Der er ingen behandlingsmuligheder. Grisen skulle ikke aflives. Den kommer op på benene, når den kommer ud fra det sted, hvor der er strømpåvirkning. Så bliver den frisk igen. De andre søer på billedet står helt tilbage i deres sti, hvilket er underligt. Det er et tegn på en efterreaktion af strømpåvirkningen. De ville således ikke gå frem til drikkevandet på grund af strømpåvirkningen. Han har ikke været opmærksom på strømpåvirkningen, da han behandlede med antibiotika. Han ved ikke, om dyret skreg, da dyrlægen rørte det. Det ville ikke skride, hvis det var lam på grund af strøm. Han husker ikke, om dyret blev aflivet.

Vedrørende forhold 20 og forevist forhold 20, bilag 2, foto 4, 5 og 6 har tiltalte forklaret, at svinet på foto 6 med skuldarsår er smurt med zinksalve. Soen var anbragt sådan, at den kunne gå ud af lågen, der var åbnet. Soen havde adgang til friarealet, hvor den kunne lægge sig ned. Der var her lagt en måtte. Man kan få sårpray med antibiotika. Det er det, der giver det grønne. Han har ikke foretaget andet. Han husker ikke, hvor længe svinet havde været syg. Det har ikke været syg nogle uger. Den var kommet fra grisene den 20. april ifølge tavlen på fotoet. Det har imidlertid ikke betydning for, hvor længe den har været syg. Vedrørende foto 16-19 har tiltalte forklaret, at han er enig i, at svinet er magert, men det er ikke unormalt, når et svin har haft eksempelvis 13 smågrise. På foto 18 er der et skuldarsår, der har fået sårsalve. På foto 19 er der ligeledes tale om et sår med salve. Soen gik med sine små grise. Den havde adgang til blødt leje; en gummimåtte. Det

var en blød gummimåtte, som han var blevet anbefalet at købe. Han husker ikke, at embedslægen anbefalede at flytte soen til en blød gummimåtte. Han havde smurt med zinksalve. Soen blev flyttet til samme type måtte. Måtten bliver ikke hårdere ved brug. Sårene er nok 1-2 dage gamle. Han husker ikke den sidste so - so nr. 201, som der ikke er taget fotos af. Han viste embedsdyrlægen, at der var vand ved krybbene, og at der var fugtigt foran. Der er en drikkeventil, som svinene trykker på, når de bliver stressede. Den er beregnet til kun at blive trykket på, når de skal drikke, men de trykker så mere, end der er behov for.

Tiltalte har vedrørende forhold 21 og forevist foto 9-15 til foto 11 forklaret, at der her er sprayet med antibiotika, og at det er det, der gør halen grøn. Skaden vist på foto 12 kan skyldes, at ungerne har tygget i halen. Forholdet på foto 14 har han ikke kendt til. Soen stod i drægtighedsstalden. Den var anbragt i afdelingen, hvor den kunne gå ud i friarealet og lægge sig. Der var lagt en gummimåtte. Den er blevet halebidt af ungerne. Soen har fået antibiotikaspray på halen og har fået zinksalve på såret. På foto 12 kan man se, at lågen er åben, så soen kan gå ud i friarealet. Vedrørende den anden so, so nr. 163, som vist på foto 21, så er den taget fra den 4. maj, altså 5 dage forinden. Soen er derfor ikke særlig mager, når det bliver taget i betragtning, at den lige er blevet taget fra 11 smågrise. Til foto 22 har tiltalte forklaret, at han er enig i, at soen er halebidt. Den er behandlet med zinksalve. Soen har bagenden op mod båsen og har derfor ikke adgang til friarealet. Grisen fejler ikke noget. Halen er afhelet. Der er sårdannelse. Soen er taget fra kort tid forinden. Den skal gå sammen med smågrisene, indtil de er 21 dage gamle. Den er behandlet med salve, mens den var sammen med smågrisene. Det er smågrisene, der har bidt hul i halen. Det kan de gøre i løbet af et kvarter. Grisene går efter blod. Det er derfor værst, hvis soen i forvejen har en lille rift.

Tiltalte har vedrørende forhold 22 og forevist forhold 22, bilag 2, foto 27 og 28 forklaret, at der her er tale om et slagtesvin med navlebrok, der er behandlet. Han er enig i, at der er tale om et af hans svin. Det har været anbragt i sygesti. Det kan han se, fordi der er halm på gulvet. Der er et passende lag strøelse. Der skulle snart strøelse ud igen. Han havde behandlet med salve. Svinet skulle leveres til slagteriet. Han har leveret mange brokgrise til slagteriet og har aldrig fået bemærkninger fra slagteriet. Han er ikke enig i, at brokken var over 15 cm. Der blev målt med en anden kuglepen end første gang, der var kontrolbesøg. Han ville have målt med et metermål, men det mente embedsdyrlægen ikke var nødvendigt. Han husker ikke, om der skete aflivning. Forevist foto 31 har tiltalte forklaret, at det ser ud til, at denne so er aflivet.

Tiltalte har vedrørende forhold 23 og forevist forhold 23, bilag 2, foto 33 og 34 forklaret, at grisen var placeret på en gummimåtte. Den gik sammen med andre svin. Han ved ikke, om den var adskilt fra aggressive svin. Der var sket sårbehandling med salve. Vedrørende foto 41 har tiltalte forklaret, at så-

dan et øre hurtigt kan opstå. Det kan opstå inden for en time. Grisen har været med "i krig" to gange. Vedrørende foto 43 har tiltalte forklaret, at slagtesvinet har fået salve på samme måde, som vist på foto 41 og 42. Dyrene er i sygesti og er generelt blevet smurt med salve, og hvis der er opstået betændelse så med desinficerende salve.

Han havde én ansat. Dyrlægen havde sidst været på almindelig kontrolbesøg den 8. april 2011. Dyrlægen havde ikke været tilkaldt til øresårene. Han havde haft en generel drøftelse med dyrlægen omkring behandling af øresår og, hvordan der skal ske isolering af svinene. Han mener ikke, at nogen af de viste dyr burde have været aflivet. Svinet havde været i sygesti i måske 8 dage. Der havde været lækstrøm inde over om morgenen den 9. maj, og lækstrømmen kan have udløst de mange bid. Ellers vil et bid hele op i løbet af 8 dage, hvis det bliver passet og smurt. Det kan sagtens hele. Han kan se her, at noget af det er friskt. Han har haft fokus på dette op til flere gange om dagen. Han havde sidst været i stalden mellem kl. 22 og 24. Den dag var der ro. Man kunne slet ikke høre, at der var grise på gården. Morgenen forinden havde posten faktisk spurgt, om han havde solgt sine grise. Strømmen den pågældende nat ramte ikke stuehuset, og derfor havde han ikke selv bemærket det. Han opdagede det først om morgenen. Disse svin her var i sygesti i slagtestalden. Svinene forholder sig rolige, når de bliver taget fra, og når de ikke er påvirket af strøm.

Tiltalte har vedrørende forhold 24 og forevist forhold 24, bilag 2, foto 55 forklaret, at han er enig i, at der er tale om et svin med blodøre. Det er en sygesti, svinet går i, fordi der er halm på gulvet. De andre svin på fotoet er ikke syge. Han ved ikke, hvorfor der er halm, hvis ikke det er en sygesti. En sygesti er til syge svin. Han er dog ikke i tvivl om, at stien på foto 55 er en sygesti. De andre svin må så også have været syge på et tidspunkt. Svinet er blevet smurt med salve. Der er ingen sår. Svinet er muligvis blevet smurt, men han ved det ikke. Forevist foto 56 har tiltalte forklaret, at også dette svin er anbragt i sygesti. Det er behandlet med antibiotika. Det gælder alle svin med halebid. Han ved ikke, om svinet gik sammen med svin, der ikke var halebidte. Der er sår dannelse. Det røde på fotoet skyldes, at skorpen fra såret er faldet af. Han ville nok have isoleret halebidte grise fra ikke halebidte grise. Han kan ikke se, om det er sket her. Der er trods alt halm. Forevist foto 54 forklarede tiltalte, at denne gris er behandlet med antibiotika, da den har halebid. Der har ikke været tilkaldt dyrlæge. Han har ikke overvejet aflivning. Grisen gik godt nok. Den har været skilt fra i en sygesti. 2/3 af stien er et leje og 1/3 er spalter. Der er halmstrå på gulvet, og derfor er det en sygesti. Grisen går på spalterne. Han husker ikke, om grisen blev aflivet. Forevist foto 53 forklarede tiltalte, at han aldrig tidligere har hørt om en gris med trommesyge. Han er enig i, at grisen har en stor vom. Han tror ikke, at den havde fået behandling. Den går ikke i sygesti. Tiltalte har videre til foto 56 forklaret, at det røde på halen kan være, fordi én af de andre grise har prøvet at bide den igen. Det kan også være sårskorpe, der er faldet af. Til foto 53 har tiltalte videre forklaret, at grisen ikke lider.

Tiltalte har vedrørende forhold 25 forklaret, at svinene har haft adgang til rodemateriale. Beskæftigelsesmateriale har de haft adgang til gennem foderet. Det er uden betydning, om de får foderet på gulvet eller i en automat. Det er strukturen i foderet, der er afgørende. Han henviser til sin tidligere forklaring herom. Der var rodemateriale. Der var klodser. De lå på gulvet. De var ikke tilsølet af gylle.

Vedrørende forhold 26 har tiltalte forklaret, at det ikke er rigtigt, hvad der står anført i tiltalen. Den pågældende morgen var der to søer, der ikke ville æde. Han lukkede lågen op. Der var en gang ind til ornestierne. De to søer var gået ind på denne gang. De kunne gå ind i deres oprindelige sti og drikke vand. Det er ikke rigtigt, at en anden gris var nødt til at flytte sig, for at den første gris kunne få vand. Der var ikke to søer, der var gået ind i samme mellemgang. De stod på hver sin side af friarealet og i hver sin mellemgang. Tiltalte viste det på en skitse, han selv havde tegnet. Han gjorde dyrlægen opmærksom på forholdet.

Vedrørende forhold 27 har tiltalte forklaret, at det er rigtigt, at der var to orner i boksene den 9. maj 2011. Boksene var imidlertid blevet større. Tiltalte viste på en skitse, hvordan. En låge var blevet flyttet, så arealet var blevet større.

Vedrørende forhold 28 har tiltalte forklaret, at det nok skal være rigtigt, men det skyldes lækstrømmen. Han havde ikke nået at gøre rent, inden kontrollen.

Vedrørende forhold 29 har tiltalte forklaret, at der var stier, der hele tiden var indrettet til sygestier, og hvor der gik dyr. Det er rigtigt, at der ikke var ledige sygestier. Efter embedsdyrlægens anvisning skulle alle dyrene jo næsten i sygestier. Han mener ikke, at der er krav til antallet af sygestier. Det har hans egen dyrlæge i hvert fald ikke nævnt.

Han har, som nævnt, haft landbrug med svinebesætning i 43 år. Han har haft god kontakt med veterinærmyndighederne. Han har aldrig tidligere haft problemer. Problemerne begyndte i 2000-2001, hvor han byggede nye stalde. Problemerne opstod kort tid efter i 2003. Det første store problem kom i forbindelse med fyrværkerikatastrofen i . Hans kone og han var da ude ved en el-mast og kunne ikke forstå, at der var så meget læksstrøm. Grisene blev kulrede og bed hinanden. Der opstod halebid, øresår og diarre. Der kom også lammelser og trykninger. Der blev lagt kobber rundt om bygningerne. Han drøftede forholdene med besætningsdyrlægen og med el-selskabet. El-selskabet gik med til at tage jordledninger væk. Det gav ro i 2-3 måneder. Så kom problemerne tilbage. Det gik blot ud til næste mast. Han drøftede det igen med dyrlægen. Først forsøgte de med medicin. Der gav bl.a. problemer i klimastalden, hvor han fik et gult kort på grund af for meget medicinering. Han protesterede over for Fødevarestyrelsen. Bøden på ca. 8.000 kr. blev

trukket tilbage. Det var omkring 2008-2009. Det er et godt spørgsmål, hvad der sker i forbindelse med læksstrømmen. Han har søgt med lys og lygte. Han har haft en tysk ingeniør og en lektor fra universitetet i München her oppe. Der er blevet målt på ejendommen, og de kom til den konklusion, at hvis gården havde ligget i Tyskland, så var der aldrig givet tilladelse til, at den blev bygget. Tiltalte fremviste i den forbindelse et kort og oplyste, at kortet illustrerer de magnetfelter, der er omkring hans ejendom. Han har forsøgt at finde svar på problemet ude i Europa. Læksstrømmen stresser grisene. Det sker bl.a. ved, at grisene kan få diarre. Grisene bliver også aggressive. Læksstrømmen løber i jorden og op gennem bygningerne. Når der er magnetfelter og vandårer, der krydser hinanden, så opstår læksstrømmen. Læksstrømmen er i selve bygningen. Den kan også gå i drikkevandet. Hos dem er der bl.a. jernbanen, transformatorerne, naturgasledninger og byen. Der er en sø mellem byen og hans ejendom. Når der er helt stille vejr, så kan han høre toget og samtidig høre, at grisene bliver stressede. Ventilationsanlæggene i staldene er frekvensstyrede - det vil sige, at de varierer efter temperaturen. Fodermaskinen er også frekvensstyret. Når læksstrømmen kommer ind i bygningen, så trækker det efter det svageste led. Læksstrømmen finder på den måde en modpol - altså det, der er frekvensstyret. Det vil sige, at læksstrømmen trækker efter eksempelvis motoren, der er frekvensstyret. Den kan også gå efter vandrørene. Han er ved at få det undersøgt nærmere. Påvirkningen i staldene gav sig udslag i, at dyrene fik stress og blev aggressive. Det kunne også give sig udslag i halebid og lignende. Når en sådan situation opstod, blev der gjort mange ting. Første gang henvendte han sig til Energiselskabet Trefor. Den tekniske direktør kom ud og var meget interesseret i at finde en løsning. Han forelagde problemet for direktøren. Der blev lagt kobbertråde i jorden på 3,5 cm i diameter. De blev lagt i hhv. 40 centimeters dybde, 70 centimeters dybde og 1 meters dybde. Det var så meningen, at de skulle trække læksstrømmen. Trefor tilbød at betale for kobberledningerne. Det hjalp i en periode på 3 måneder, frem til 2008. Han har en kollega, X_2 , der er hårdt ramt af noget tilsvarende. De har sammen lavet filtre, der skulle optage læksstrømmen. De første filtre blev sat op i 2009 med et godt resultat. De står der stadig og virker stadig. Der skulle et filter op alle de steder, hvor der var problemer. De har således sat filtre rundt om 11 transformatorer i . Læksstrømmen finder imidlertid nye veje, og derfor er det vigtigt at finde ud af, hvor læksstrømmen kommer fra næste gang. De er nu færdige med at sætte filtre op. De blev færdige i foråret 2012. Hans egen dyrlæge er orienteret. Han har den seneste rapport fra et kontrolbesøg den 18. juni i år. Da var der ingen sygdom på gården, hverken halebid eller halthed. Han stoppede med svinebesætningen i august 2012. Både DTU og Ålborg Universitet har været involveret, idet der forskes i problemer med læksstrøm. Han har ikke længere ansatte. Før han stoppede med svinebesætningen, havde han én medhjælper. Det var ham selv, der havde ansvaret for dyrene i stalden. Medhjælperen havde ansvaret for markerne og hjalp herudover til i stalden. Nu har han kun markbrug. Han har ikke længere besætninger.

Vidnet embedsdyrlæge $\sqrt{1}$ har vedstået sine bemærkninger i anmeldelserne af henholdsvis 27. januar 2011 og 8. juni 2011.

Vidnet har forklaret, at hun var på tilsynsbesøg hos tiltalte den 7. december 2010. De kørte da en kalibrering mellem Plantedirektoratets tilsynskontrol og Fødevarestyrelsens kontrol for at se, om deres kontroller var ens. De kom derfor to personer til tiltaltes ejendom, der var tilfældigt udtrukket. Undervejs i forbindelse med kontrollen var der så mange ting, der skulle undersøges, at de tog det som et samlet besøg. Kontrollen ændrede således karakter undervejs. Undervejs blev tiltaltes egen dyrlæge, $\sqrt{2}$, tilkaldt. Der skulle aflives dyr, og de manglede patroner til bolt pistolen.

Vidnet har supplerende til forhold 1 forklaret, at foto 8-11 er af so nr. 94. Foto 9 er et oversigtsbillede over soen i en enkeltdyrsboks. Man kan se tydelige rygknogler og tværtappe samt skulderknogler og hofteknogler. Det er ikke normalt, at man kan se dette på et svin. Det var en enkeltdyrsboks, som soen ikke havde mulighed for at forlade. Alle drægtige søer var i enkeltdyrsbokse, hvor dyret ikke havde mulighed for at vende sig om. Den var fikseret. Der var ikke adgang til et frirumsareal, for så ville hun have noteret det. Foto 10 og 11 er nærbilleder af skuldarsår ud for skulderbladet. Der var en sammenvoksning mellem huden og det underliggende væv. Det er et tegn på, at lidelsen er gået i dybden - altså ned i det underliggende væv. Soen kan have haft tidligere skuldarsår. Hun kan ikke sige, om sammenvoksningen var sket nu eller på et tidligere tidspunkt, men der var tegn på, at såret havde været der længere tid end en uge, idet der var tydelige reparationsvæv omkring såret. Begge sår er svære sår, det vil sige de gennembryder læderhuden, hvilket svarer til, hvis man skærer dybt med en kniv og kommer ned til det underliggende væv. Soen var ikke behandlet eller aflastet. Det ville kræve blødt underlag, en god halmmåtte eller en blød undermåtte. Soen burde have været i sygesti med et blødt leje og mere plads. Hun så ikke tegn på behandling. Tiltalte kunne ikke gøre rede for, om soen var behandlet. Det ville fremgå af fotoet, hvis den var blevet behandlet med salve. Det er der ikke tegn på. Foto 8 er soens tavle. På nogle dyr er der taget et foto af nummeret i øret, men ikke alle dyr stod stille; og nogle af dyrene var svinet til i et sådant omfang, at det ikke gav nogen mening at tage et foto af øret. Derfor har de i nogle tilfælde taget et foto af sokortet i stedet. Der er ikke noget billede af baglågen i boksen. Hun har ikke noteret, at der var adgang til friareal. Der var betongulv i boksen. Der var ingen måtter og ingen adgang til friarealet. Det er rigtigt, at der er fotos, hvoraf det fremgår, at der er smurt med zinksalve, men disse fotos stammer alle fra kontrolbesøget i maj 2011. Det ville under ingen omstændigheder have været en tilstrækkelig behandling at smøre med zinksalve, men der var heller ikke tegn på, at soen var behandlet med zinksalve. Hun husker ikke tiltales bemærkninger. Soen var formentlig blevet fravænnet for nylig. Hun husker ikke, hvor mange grisen soen havde passet. Uanset antallet af grise var soen afmagret. Sådant skulle den ikke se ud. Det blev nævnt, at foderet ikke blev udnyttet. Det blev nævnt i rapport nr. 2. Der lå ikke foder i nogle af krybberne på det her tidspunkt. Det var

hendes vurdering, at hvis man havde forsøgt at fodre dyrene, så ville der have været foder i hvert fald i nogle af krybberne. Her var der imidlertid tomt overalt.

I enkeltdyrsboksene var der betongulv. Der var ingen måtter. Farestien var indrettet med enkeltdyrsbokse, hvor søerne ikke kunne vende sig om. Hun ville have noteret det, hvis der havde været en måtte. So nr. 74 burde have været fravendt sine grise for længst henset til, at den var afmagret. Den burde også have været sat i sygesti og behandlet for længst. I det øjeblik man konstaterer, at soen afmagres, skal den fravænnnes. Det ville have hjulpet med sygesti med halm. Grisene skulle have været ved en ammesø, som så overtager grisene. Der var ingen foder i krybben. Der var ikke behandlet med zinksalve. Foto 4 viser ikke tegn på, at der er behandlet med zinksalve. Hun ved ikke, hvorfor der ikke er et billede af sotavlen i dette tilfælde. Det fremgår af $\sqrt{2}$'s rapporter, at grisene her blev fravænnet meget sent. Hun har sandsynligvis selv kigget på sotavlen og talt med tiltalte herom. Tiltalte har sagt, at soen var blevet fravænnet, da grisene var 6 uger gamle. Dette husker hun, fordi det ikke er normalt. Med hensyn til foto 3, så mener hun ikke, det viser, at der er smurt med zinksalve. Det fremgår ikke af hendes anmeldelse, at der er behandlet med zinksalve, og fotoet viser ikke rester fra zinksalve. Alle de mørke pletter er arvævsdannelser. Det hvide er hud og genskin fra kameraet. Det røde er blodigt. Hun husker ikke, om det blev oplyst, at der var smurt med zinksalve, men det vil hun ikke mene, når hun ikke noteret det ned.

So nr. 73 var ikke i sygesti. Den stod i en enkeltdyrsboks. Den havde ingen adgang til friareal. Den var låst inde i enkeltdyrsboksen. Den havde ingen måtte. Foto 5, 6 og 7 vedrører denne so. Soen er ikke behandlet med zinksalve. Sårsekret er løbet, og såret er mindst 2 uger gammelt. Der er en voldsom sammenvoksning mellem huden og det underliggende væv, og der er store mængder reparationsvæv. Foto 7 viser et let skuldersår. Her er der ingen sammenvoksning og ingen synlige reparationsvæv. Hun husker ikke, at tiltalte ved den første kontrol forklarede, at han behandlede med zinksalve. Hun ville have skrevet, hvis dyret var blevet behandlet. Der er intet, der tyder på, at der er anvendt zinksalve. Det er meget tydeligt, når der behandles med zinksalve.

Vidnet har supplerende til forhold 2 forklaret om so nr. 217, at der var tale om en byld. Det konstaterede hun ved at undersøge dyret udvendig med fingrene ved knæleddet. Foto 14 viser en blød "ballon" ud for knæleddet. Det er et unaturligt sted at få en trykning. Konsistensen var blød. Den var eftergivelig og øm. Soen ville slet ikke træde ned på benet. Soen burde have været i sygesti og have været behandlet efter aftale med dyrlæge $\sqrt{2}$. Dyr med ledbetændelse skal behandles med antibiotika. Som minimum skulle dyret have været i sygesti med blødt leje. Tiltalte burde have konsulteret egen dyrlæge. Det fremgår af foto 13, at der var tale om en enkeltdyrsboks med betongulv. Der var ikke adgang til friareal. Dette ville hun have noteret.

Der var tale om en lille so. Billedet er taget således, at den fremstod tydelig. Hun ville som sagt have noteret, hvis den havde adgang til sygesti. Der var tale om en byld og ikke en trykning. Der kommer ikke en trykning ved et knæ. Efter hendes veterinærfaglige vurdering var der betændelse. Det havde stået på mindst en uge. Knæleddet var fortsat bevægeligt. Bylden kan ikke være opstået samme nat. Dette kan hun sige på baggrund af byldens størrelse. Hun kunne også mærke indholdet i bylden. Der var en hævelse.

Vidnet har supplerende til forhold 3 forklaret, at hun havde en samtale med tiltalte om fodring. Tiltalte sagde, at han fodrede restriktivt efter råd fra sin dyrlæge. Tiltalte sagde, at han fodrede på gulvet. Hun husker ikke, om der også blev fodret fra automaten. Alle automaterne var tomme. Hun kan ikke sige med sikkerhed, om hun ville have skrevet det, hvis der var blevet fodret fra automaterne. Hun bad om, at der blev fodret for at se, hvor sultne grisene var. Det er ikke normal praksis at fodre smågrise restriktivt. Hun havde ikke da læst V_2^1 rapport om restriktiv fodring på grund af diarre. Det er muligt, at det er derfor, der er opstået halebid. Hvis der er kamp om foderet, kan grisene udvise en anden adfærd og eventuel forårsage halebid. Foderet skal bredes ud, så alle får adgang til foderet på én gang, hvis der fordres restriktivt. Her var der kamp om foderet. Klimastalden var endvidere alt for kold, henset til at der var tale om fravænnede og syge grise med diarre. Der skal være 25 grader, når der er smågrise. Hun målte ikke temperaturen, men der var en mærkbar forskel, da de kom fra farestalden, hvor grisene havde gået med deres mor og ind i til klimastalden. I farestalden er der normalt omkring 22 grader varmt. Der skal være varmere, når man kommer ind i klimastalden. Her var det omvendt. Her følte det koldere, da de kom ind i klimastalden. Der var endvidere fugtigt og beskidt. Der var ikke synlige former for strøelse, og gulvet var vådt og tilsølet af urin. Der er ikke krav om, at der skal være strøelse, men der skal være tørt og behageligt leje døgnet rundt. De halebidte grise burde have været taget fra flokken og sat i aflastningssti med mere plads og noget at beskæftige sig med. Foto 39 og 41 viser nogle af halebiddene. De skulle have været i behandling med antibiotika og smertestillende medicin. Normalt streges dyret, der behandles med antibiotika, men her var der ingen streger på dyrene. Der var heller ingen tegn på, at der var smurt med zinksalve. Det ville under ingen omstændigheder have været en tilstrækkelig behandling. Halebid går i knoglerne og kan give blodforgiftning og spredning af bylder gennem rygraden. De 3 utrivelige grise burde have været i sygesti med adgang til ekstra varme, blødt leje og let adgang til foder og vand samt ekstra plads. Foto 40 og 41 viser, at nogle af grisene kun havde halv størrelse. Det var nogle skravl. Alternativet til behandling var at aflive disse. De ville alligevel aldrig rigtig blive noget. Hun vil vurdere, at de har været utrivelige en uges tid. Det kan være svært at sige afhængig af, hvor lidt adgang der er til foder. Halebiddene på foto 39 og 41 vil hun vurdere til i hvert fald at have været der flere dage, idet der er dannelse af dødt kød, og noget af halen er faldet af. Halebiddene er mere end 1 døgn gamle. Hun har noteret, at der ikke var foder, og hun kan ikke se foder på foto 37. Hun kan heller ikke se foder på foto 41. Hun kan ikke huske, om der blev

fodret i foderautomaten, mens hun var der. Hun har noteret, at der ikke var foder i foderautomaten, da de kom. Foto 37 er taget for at vise, at grisene klumpede sammen, lige da de kom ind i stalden. Det gjorde de for at holde varmen. Tiltalte fortalte om angreb af læksstrøm, der gav diarré og medførte søle. Forholdene med skravlgrisene havde også stået på meget længere tid end et døgn. Det burde tiltalte have taget sig af, uanset årsagen. På foto 41 ses en skravlgris ved truget. Spørgsmålet er, hvornår den har fået foder. Spørgsmålet er også, hvor meget den har måttet kæmpe for at få foder. Den burde have været taget ud. Den er mager og halebidt. Den burde efter hendes vurdering have være aflivet. På det tidspunkt, hvor hun så den, burde den for længst være taget ud. Det burde være sket længe inden, den kom til at se sådan ud. Hun talte med tiltalte om den restriktive fodring, som var blevet anbefalet for at styre diarreen. Hun kan se i sin kontrolrapport, at de var på gården kl. 09.40. De pågældende fotos er måske taget en time senere. Hun husker ikke, om hun blev oplyst om, hvornår grisene sidst var fodret. Det har hun ikke noteret. Problemet var også her, at der var blevet fodret på et meget beskidt gulv. Tiltalte talte i det hele taget meget om strøm. Hun husker ikke, om tiltalte sagde, at der havde været et angreb den samme morgen. Med utrivelige grise mener hun, at grisene er små med hængende ører, rystende, strithårede og blege.

Vidnet har supplerende til forhold 4 forklaret, at tiltalte sagde, at der var tale om en sygesti, men stien var ikke indrettet til sygesti. Der var en gummimåtte og ganske lidt halm. Der skulle have været et passende blødt leje og en varmekilde, idet der var tale om et meget sygt dyr. Dyret var uhelbredeligt syg og skulle for længst have været aflivet. Det halm, der er vist på foto 22, er ikke nok halm til, at man kan karakterisere det som et blødt leje. Et blødt leje forudsætter, at dyret skal kunne lave en rede af halmen. Det skal kunne yde dyret komfort. Specielt når der er tale om så alvorlig en ben-lidelse som her, hvor dyret vil ligge ned det meste af dagen. Dyret skulle imidlertid have været aflivet flere uger inden kontrolbesøget. Hvis man behandler på sådan et dyr, og der ikke kommer bedring, så skal det aflives. Det er i hvert fald et stykke tid siden, at der er blevet behandlet, hvis der er sket behandling. Dyret var ikke kommet sig. Det var uhelbredeligt syg og skulle derfor aflives. Ledbetændelsen har været yderst smertefuld. Leddet er vokset sammen, og benet har ikke kunnet bevæge sig. Benet kunne ikke rettes ud. Der var alvorlige bylde-dannelser i ledet. Et blødt leje kan klares med en gummimåtte, men den skal i så fald være eftergivelig og blød. Den gummimåtte, der var der, var ikke eftergivelig og blød. 2/3 af stien skal være dækket af et blødt leje. Dyret har ædt, men det har ikke været velbefindende, idet det ikke kunne gå på højre forben. Det har haft voldsomme smerter, og hun påbød derfor aflivning. Tiltalte sagde, at grisen skulle slagtes til jul. De fik ikke at vide, at der var bestilt hjemmeslagter. Tilbageholdelsesfristen vedrørende antibiotika afhænger af, hvad der er sprøjtet med. Den kan være fra 4 til 72 døgn. Det kan hun ikke udtale sig om, idet hun ikke har set medicinregnskabet her.

Vidnet har supplerende til forhold 5 forklaret, at foto 16 viser den sygesti,

som smågrisene var sat i. Der var en voldsom mængde gylle og vådt strøelse. Tiltalte smed meget hurtigt, og inden der blev taget billeder, nyt halm ind. Grisen på foto 17 er ikke smurt med zinksalve, idet det ville have givet synlige spor. Grisen skulle have haft antibiotika og smertestillende medicin og være vasket ren. Grisene havde foderautomat med foder. De var i normal foderstand. Der var reparationsvæv, der var mindst en uge gammel. Der var andre dyr i samme sti, som var raske, og som kunne have tygget videre på såret. Blod tiltrækker de andre grise. Der burde have været nedsat belægningsgrad, og ligestillede grise burde være sat sammen. Det vil sige, at syge dyr ikke skulle gå sammen med raske dyr. Det vil ikke være godt at anbringe en gris med øresår sammen med stressede grise, idet disse formentlig vil bide i grisen med åbent sår. Grisen kunne have været behandlet. Den burde ikke have været aflivet. Foto 19 derimod viser 3 dyr, der påbød aflivning. Det var vanskeligt at komme til at tage dette fotos på grund af den store søle, og fordi det var inde under en overdækning. Det var derfor vanskeligt at skaffe dokumentation. Foto 18 viser et svin, der har kronisk albueledsbetændelse. Der er opbrud af betændelse fra det dybereliggende væv. Dette svin er ligeledes på foto 19 og 20. Svinet kunne ikke rette benet ud. Det var ikke i behandling. Det var springhalt. Benet var groet sammen på grund af betændelsen. Svinet burde have været aflivet. Det burde have været tilset af dyrlægen undervejs. Hun ved ikke, om der var sket behandling. Svinet var uheldeligt sygt. Leddet var helt ødelagt. Det burde som minimum have været anbragt i rent og tørt leje. Det sidste svin var afmagret og halebidt i alvorlig grad. Den første gris, der er beskrevet under pkt. 5, er grisen på foto 19, der sidder længst væk. Grisen burde have været behandlet, da betændelsen blev opdaget. Hvis grisen ikke kom sig, skulle dyrlægen have været konsulteret, og grisen skulle evt. have været aflivet. Grisen skulle have haft adgang til blødt og rent leje. Som tilstanden havde udviklet sig, burde grisen have været aflivet. Alle 3 grise burde have været aflivet. De burde som minimum have været anbragt, hvor der var ekstra varme og et blødt og tørt leje. Der var raske grise i stien, der kan have generet de syge grise. Der var tale om flere uger gamle lidelser. Det er ikke hendes opfattelse, at stien kunne blive så tilsolet i løbet af en nat. Hun sank i til midten af gummistøvlerne. Hun ved ikke, om dyrlægen har set lidelserne i forbindelse med kontrollen den 18. november 2010. Ved grisen på foto 18, 19 og 20 er leddet vokset sammen. Der var massive arvævsdannelser med videre, der ikke kommer på blot få dage. Hun ved ikke, hvad der er blevet talt om på det seneste dyrlægebesøg. Henset til mængden af reparationsvæv har lidelsen været til stede i uger - altså mere end én uge. Hun kan ikke udelukke, at det kan være opstået efter det seneste dyrlægebesøg. Det kan også være, at det har været til stede, og at tiltalte har talt med dyrlægen herom. På foto 17 er der voldsomme mængder reparationsvæv. Så længe der ikke er vokset hud ind over, så er der ikke sket opheling. Skorpedannelse er ikke et ophælet sår. Hun har vurderet det til at være et gammelt sår, idet der var reparationsvæv, også hvor der var rødt.

Vidnet har supplerende til forhold 6 forklaret til foto 44 og 45, at brokken var mindst 40 cm i diameter. Hun har ikke målt med en tommestok. Hun har

brugt enten sin finger, som hun ved er 5 cm ved de første led, eller målt ud fra en kuglepen eller en halv A4-side, som normalt måler 15 cm. Det kan meget vel tænkes, at hun har målt med en kuglepen. Grisen på foto 44 var ikke anbragt i sygesti. Den gik sammen med raske grise i stien. Den havde ikke blødt leje. Den ville aldrig komme sig. Det er helt grotesk at have sådan et dyr i stalden. Ingen af grisene nævnt under punkt 6 gik i sygestier. Der var ingen halm i stierne, bortset fra få halmstrå. Der var tale om helt almindelige stier ned gennem staldgangen. I en brok, som eksempelvis den, der er vist på foto 44, ligger der tarme, herunder tynd- og tyktarm. På foto 45 kan man se, hvor stort såret er. Der er ikke ret langt ind til tarmene. Hvis der går hul, dør dyret af chok, og de andre dyr vil æde det. Der er også risiko for, at de andre dyr træder på brokken. Dyret skulle have været aflivet for længst. Hun taler om måneder. De andre grise skulle have været aflivet eller tilset af dyrlæge, så snart de havde sår. Det Veterinære Sundhedsråd har defineret brok som værende store, når de er over 15 cm i diameter. Grisene skal så opstaldes på et tykt lag strøelse for at undgå sår. I modsat fald er der stor risiko for, at dyret får sår som følge af enten slid eller, at andre dyr træder på det. Hvis brokken er under 15 cm, og der er sår, så skal der også være et tykt lag strøelse. Svinet på foto 47, 48 og 49 skulle også aflives. Også her var der stor risiko for, at såret ville springe. Det var et dybt og alvorligt sår. $\sqrt{2}$ kom efterfølgende og erklærede sig enig i, at et dyr med så stor en brok skal aflives. Med hensyn til dyret på foto 46 er det muligt, at såret her kunne have helet, hvis det var blevet anbragt på et tykt lag strøelse. Det måtte dyrlægen i givet fald vurdere. Lidelsen har stået på gennem dage eller uger. Brokken har stået på gennem uger. Såret kan have stået på fra dage til uger. Såret på foto 48 og 49 har været der mindst en uge henset til reparationsvævet. Foto 51 viser det samme. Hun kan ikke udtale sig om, hvor lang tid det tager at udvikle en brok som her. Det kan ikke ske over en nat. Huden og det hele skal udvide sig som på en gravid mave. Man taler derfor om uger. Efter hendes veterinærfaglige vurdering kan en sådan brok ikke komme over en nat. Hun husker ikke, om hun blev tilbudt at låne en tommestok. Det er muligt, at hun har målt med sin kuglepen. Brokkens størrelse og reparationsvævet indikerer, at brokken har været ældre end en dag. Svinet på foto 44 gik ikke på en gummimåtte, og det ville heller ikke have været tilstrækkeligt. Hun har ikke noteret, at nogle af dyrene har gået i sygesti. Tiltalte brugte halm i stierne som rode- og beskæftigelsesmateriale, men der var tale om et tyndt lag. Det har aldrig været tilstrækkeligt i et tilfælde som her. Dyrene var ikke opstaldet i sygesti, så ville hun have noteret det.

Vidnet har supplerende til forhold 7 forklaret, at svinene skulle have været sorteret fra til sygesti. De skulle have haft blødt leje og ekstra varme. De skulle have været behandlet med medicin og skulle have været tilset af en dyrlæge. Endelig skulle de have været aflivet, når forholdene var som her. Grisene blev fundet tilfældigt ned gennem staldgangen. Hun har ikke noteret i hvilke stier, idet det var fuldstændig uoverskueligt. Ingen af grisene var i sygestier. Så svære ørelidelser vil det tage måneder at udvikle. Grisene burde have været tilset af en dyrlæge, og der burde have været op-startet be-

handling. De burde have været taget fra til sygesti og evt. aflivet. Grisene på eksempelvis foto 52, 53, 56, 58 og 59 lider ekstremt. Ørene er fuldstændig rådne, og dyrene burde have været aflivet. Det er hendes vurdering, at nogle af svinene havde fået antibiotika, idet nogle havde streger på ryggen, men en del af grisene med alvorlige øresår, havde ingen streger. Hun har derfor vurderet, at de ikke var blevet behandlet. Tiltalte kunne ikke gøre rede for, om de var blevet behandlet. Hun var ikke inde i medicinregistreringen, idet det var helt uoverskueligt. Dyrene var ikke blevet behandlet tilstrækkeligt. Der var ikke udvist omsorgsfuldhed over for dyrene. Hun opmærkede selv en del af dyrene med spray. Det var de dyr, som $\sqrt{2}$ skulle tilse, når han kom. Stregen på ryggen på grisen på foto 52 kan være et tegn på, at dyret er behandlet. Hvis dyret er blevet behandlet med decinfiseringspray, så har det ikke været tilstrækkeligt. Smertebehandling burde også her have været på sin plads. $\sqrt{2}$ skulle vurdere, hvad der skulle ske. Efter hendes vurdering var smertebehandling nødvendig. På foto 43 kan man se, hvordan en rask gris bider den syge gris. Derfor skulle den syge gris have været i sygesti. Man kan se, hvor lille og mager den syge gris er. Den burde have været isoleret eller aflivet. På et tidspunkt opgav hun at dokumentere, hvilke grise det drejede sig om, idet det endte med at være 4 eller 5 grise, som dyrlægen efterfølgende skulle tilse. Individnumrene på slagtesvinene blev derfor ikke noteret, idet der var så mange dyr at holde styr på, at det var helt uoverskueligt. På den fremviste videofilm kan man se, at grisene blev bange for hende. Hun kan ikke udtale sig om, hvorvidt de var stressede, idet hun ikke kom i besætningen til hverdag.

Vidnet har supplerende til forhold 8 forklaret til foto 15, at der ikke kan være tale om en trykning. En trykning vil give en rødme af huden og evt. en begyndende sår dannelse. Her var albueleddet kraftigt hævet hele vejen rundt. Der var tale om ledbetændelse og ikke en trykning.

Dyrene burde have været taget fra til sygesti og behandlet medicinsk og tilset af en dyrlæge, når de ikke kunne komme sig og evt. til sidst aflivet. Det ville i givet fald have været dyrlægens vurdering. Som minimum skulle de have haft et blødt leje, ekstra plads og let adgang til vand. Grisen på foto 26 og 27 viser tydeligt for enhver, at dette dyr skulle have været taget fra for længst. Dyret på foto 28, 29, 30 og 31 skulle også have været taget fra for længst.

Vidnet har supplerende til forhold 9 forklaret, at dyrene ved første besøg var fastlåst i bokse, som de ikke kunne komme ud fra. Dyrene skulle aktivt tages ud af boksen og bytte plads med en anden so. Hun har ikke taget noget foto af dette, fordi der var så mange andre forhold.

Vidnet har supplerende til forhold 10 forklaret, at et nekrotisk sår er dødt kød. Et elephantiasisøre er ikke i sig selv smertevoldende, men hvis der er en sekundær infektion, som vist på foto 36, så vil der være smerter. Svinet på foto 35 var blind på venstre øje på grund af deformiteten. Grisen var ikke i sygesti. Grisene stod i almindelige stier. Grisen på foto 35 var upåvirket,

bortset fra den ikke kunne se. Den burde have været sendt til slagtning, inden øret blev så stort. Hvis den ikke skulle slagtes, skulle dyret have været aflivet, inden deformiteten blev så stor, at den gjorde dyret blind. Under øret kunne der endvidere komme eksem og hudbetændelse. Grisen på foto 36 skulle have været i sygesti og behandlet for infektionen i øret. Grisen var ikke i sygesti og var ikke blevet behandlet. Der var ikke tegn på, at der var anvendt zinksalve. Zinksalve kunne i øvrigt ikke have været anvendt til at tage infektionen i ørevævet, idet det havde været der i flere uger. Elefantiasis er en langsom udviklende sygdom. Grisen på foto 36 havde udover elefantiasis, som er en betændelse i lymfekarrene, også en bakteriel funktion. Det kan man se, fordi øret er rødt. Grisen på foto 35 kunne ikke se, fordi den venstre oreflap var vokset ned foran øjet.

Vidnet har supplerende til forhold 11 forklaret, at fotoet viser, hvor skarp kanten var. Hun husker ikke, om hun mærkede på kanten.

Vidnet har supplerende til forhold 12 forklaret, at rode- og beskæftigelsesmateriale er to forskellige ting. Rode- og beskæftigelsesmateriale skal være af naturmateriale. Rodemateriale skal ligge på og hen af gulvet, så dyret med tryk kan flytte rundt på det. Beskæftigelsesmateriale kan hænge i luften. Det kan eksempelvis være en kæp, som dyret kan bide i. Foder kan aldrig udgøre beskæftigelsesmateriale. Foder kan gøre det ud for rodemateriale, hvis foderet tildeles i en automat, hvor dyret skal være aktiv for at få foderet ud. Grovstruktureret foder kan ikke udgøre det for rode- eller beskæftigelsesmateriale. Klodserne var tilsølede af gødning og urin. Grisene ville ikke bide eller rode i dem. Det fremgår tydeligt af en vejledning fra Fødevarestyrelsen, at grovstruktureret foder ikke kan bruges som rode- og beskæftigelsesmateriale. Der skal være et vist antal beskæftigelsesmaterialer pr. svin.

Vidnet har supplerende til forhold 13 forklaret, at hun ikke kan udtale sig om varigheden af, hvor længe slagtesvinestierne havde været tilsølede. Klimaforholdene kan gøre, at svinene vender stien, og den kan hurtigt komme til at se beskidt ud. Så store mængder af gødning på et fast areal, som der var her, tyder dog på, at det har stået på mere end blot få timer. Hun husker ikke, om der specifikt blev talt om strøm i forhold til dette forhold, men tiltalte talte generelt meget om strøm.

Vidnet har supplerende til forhold 14 forklaret, at hun formoder, at ekspanderet foder er foder, der udvider sig i maven, så grisen føler mæthed i længere tid, men det vil tiltalte bedre kunne forklare. Hvis dyrene havde været stressede, så ville de have stået op, da de kom ind i stalden. Her rejste de sig imidlertid først op, da de kom ind. Det tog hun som udtryk for, at de var sultne. Det er naturligt, at de rejser sig, hvis de sultes. Hvis dyrene ikke var sultne, så ville de blive liggende. Drægtighedssøer bliver normalt restriktivt fodret, men alle rejste sig. Dette er ikke normalt. Det gjaldt også dyrene, der ikke var i særlig god foderstand.

Vidnet har supplerende til forhold 15 forklaret, at man på foto 21 kan se en lille gummimåtte. Den burde imidlertid have fyldt 2/3 af stien. Den var i øvrigt hård.

Vidnet har supplerende til forhold 16 forklaret, at hun ikke husker, om tiltalte fortalte, hvor ofte stien var brugt til bedækning. Hun husker ikke, hvor krybbene var. Der er målt indvendigt i stierne, og krybbene er trukket fra. Hvis en sti skal bruges til bedækning, er der krav om, at den skal være 10 m².

I forlængelse af kontrolbesøget den 7. december 2010 gav hun tiltalte påbud om at kontakte sin dyrlæge. Hun talte efterfølgende med dyrlægen, der sendte rapporter over, hvad der var sket af foranstaltninger. Det blev aftalt, at tiltalte og dyrlægen skulle komme oftere i stalden og udfærdige rapporter, som hun så fik kopi af. Hun husker ikke, hvornår de hyppigere besøg stoppede. Dyrlægen var på gården én gang om ugen i hvert fald den følgende måned. Herefter var der igen kontrolbesøg hver måned. Der blev foranstaltet et nyt kontrolbesøg i maj måned 2011 på foranledning af politiet. Det var et uanmeldt besøg. Hun deltog i kontrollen sammen med en jurist fra veterinærmyndighederne og en politibetjent. Efter det første uanmeldte kontrolbesøg havde hun opfordret politiet til et efterfølgende uanmeldt besøg. Det havde hun gjort samtidig med, at hun anmeldte forholdene. Politiet var derfor med til kontrolbesøget.

Vidnet har supplerende til forhold 17 forklaret, at samtlige dyr rejste sig, da de kom ind i stalden. Hun henviser til sin tidligere forklaring om samme emne. Dyrene begyndte endvidere med det samme at puffe til foderrørene. De udviste tegn på sultfølelse. Vidnet forklarede til foto 2 og 3, at tiltalte, som hun husker det, gav soen en skovlfuld foder i krybben. Noget ramte krybben, andet gulvet. Soen åd grådigt.

Vidnet har supplerende til forhold 18 forklaret, at hun kan ikke sige noget om varigheden af diarretilstanden, men som man kan se på foto 25 og 26, havde smågrisene en synlig rygrad, var blege, nedstemte, havde hængende ører og var langhårede. Når en gris er langhåret, har den formentlig også andre lidelser. Afmagringen kommer ikke over en nat. Det vil tage dage for sådanne smågrise, måske en uge. Grisen længst til højre på foto 26 er velnæret, men en del var kronisk utrivelige og afmagrede, formentlig på grund af diarreen. Dyrlægen skulle have været konsulteret vedrørende de behandlingskrævende dyr. Hvis der var aftalt behandling med dyrlægen, og denne ikke virkede, så skulle dyrlægen selvfølgelig ind over igen. Dette kan ikke afvente næste sædvanlige besøg, hvis diarreen fortsætter. De magre, utrivelige dyr skulle have været i sygesti og tilbudt ekstra varme, blødt leje og ekstra foder. Der skulle ikke have været overbelægning i stien, når der var så massive sygdomsproblemer. De diskuterede vægten og vurderede sammen, at smågrisene vejede mellem 10 og 12 kg. Grisen, der står på tværs på foto 26, vejer ikke 10 kg, men gennemsnitsvægten var over 10 kg. Det tilsøede

leje kan være blevet sådan natten over, når så mange dyr var sammen, og så mange havde voldsom diarre. Det burde tiltalte imidlertid have taget hensyn til ved at lægge strøelse ud, så dyrene kunne ligge tørt om natten. De mange afmagrede dyr havde stået på i dage. De skulle have været taget hånd om enten ved at anbringe dem i sygesti, ved konsultation af dyrlægen eller aflivning. Et godt lag almindelig strøelse ville have fremmet klimaet markant. Grisene blev ikke vejet. Hun ved ikke, om tiltalte havde en vægt. Der er tale om en helt normal arbejdsdag. Når der er mistanke om overbelægning, så sikrer de sig generelt, at der er enighed om vægten. Tiltalte talte meget om strøm under hele besøget. Det er ikke noget, hun har kendskab til eller ved, om der forskes i. Det var tydeligt for enhver, at dyrene havde diarre. Uanset årsagen til sygdommen skulle tiltalte have taget sig af dyrene.

Vidnet har supplerende til forhold 19 forklaret, at hun kunne se, at tiltalte havde sprøjtet dyret, idet der var blodspor på halsen. Dyret skulle have været lagt på et blødt leje som minimum. Dyret var på et friareal, men der var ingen måtter og intet halm. Arealet opfyldte ikke kravene til en sygesti. Der skulle også have været ekstra varme og let adgang til foder og vand. Dyrlægen burde have været konsulteret, når der ikke kom nogen forbedring på sprøjten. Hun kan ikke give nogen forklaring på, hvad der var galt med dyret. Formentligt var det skredet ud, da det gik sammen med de andre og har fået et brud i hoften, en lammelse eller en massiv akut ledbetændelse. Hun kan ikke forklare, hvad der var galt med dyret, men hun har heller ikke stillet diagnosen. Det er muligt, at lågen vist på foto 1 var åbnet, men det har hun ikke noteret.

Vidnet har supplerende til forhold 20 forklaret, at so nr. 166, som er vist på foto 5, skulle have været i sygesti for længst. Det tager lang tid, før skuldersår udvikler sig, og før soen bliver så mager. Når soen kommer i sygesti, så vil skuldersår hele. Skuldersår opstår ofte, når soen får grise. Jo mere mager den er, jo lettere får den skuldersår. Soen var fravænnet den 24. april 2011. Soen havde således stået i stien i hvert fald i 14 dage uden aflastning. Den har haft skuldersårene med fra drægtighedsstalden og ind i farestalden. Der burde have været fundet en ammeso til smågrisene, eller alternativt skulle disse have været aflivet. Her kan man tydeligt se, at der er brugt zinksalve. So nr. 94 skulle have været fravænnet. Den burde i det hele taget have været i bedre foderstand, inden den fik smågrise. Den skulle have været indsat i sygesti, så ville skuldersårene være helet hurtigt. Den var smurt med zinksalve. Det er fornuftigt, men ikke tilstrækkeligt med så svære skuldersår. Skuldersårene havde gennembrudt læderhuden. Tiltalte havde gjort noget, men det var ikke tilstrækkeligt. So nr. 201 skulle allerede ved første rødmen ud for skulderbladet have været aflastet med en måtte og eksempelvis smurt med zinksalve. Der skulle herefter have været holdt øje med, hvordan det udviklede sig. $\sqrt{1}$ blev involveret efter tiltaltes anmodning, idet tiltalte mente, at denne so ville have et svært skuldersår allerede dagen efter på grund af strømmen. Soen fik en gummimåtte, men den var ikke blød. Der er ikke krav om bløde gummimåtter ved skuldersår. Tiltalte mente, at uanset

hvad han gjorde, så ville soen dagen efter have et svært skuldersår på grund af strømmen. Hun kan afvise, at skuldersår opstår, som forklaret af tiltalte. Skuldersår opstår i farestalden, hvor soen ligger på siden længere, end den vil gøre i drægtighedsstalden. I farestalden føder soen sine grise og har dem typisk her i fire uger. Herefter kommer soen i løbeafdeling, hvor den bliver parret igen. Herfra kommer den i drægtighedsstalden. Soen får 2,2 kuld om året. Et svært skuldersår vil opstå over dage.

Vidnet har supplerende til forhold 21 forklaret, at so nr. 225 skulle have været fravænnnet for længst, så halebiddene var undgået. Den skulle have været indsat i sygesti og behandlet for skaderne med antibiotika og sårbehandling med andet end sårpray. Den burde have været tilset af dyrlæge og eventuelt aflivet. Soen var ikke indsat i frirum med gummimåtte, da hun ikke har noteret dette. Det ville heller ikke have været tilstrækkeligt. Hun påbød aflivning. Hun vurderede, at soen var uhelbredeligt syg i en sådan grad, at det var uacceptabelt ikke at aflive den. Hun kan ikke sige, hvor længe soen har været så syg, at den burde aflives. Tiltalte burde have kontaktet dyrlægen flere uger forinden henset til, hvor mager soen var, og den burde have været fravænnnet med det samme. Med hensyn til so nr. 163 og so nr. 269, så skulle begge disse også have været fravænnnet. Smågrisene syntes åbenbart, at det var morsomt at gnaske i mors hale. Disse søer skulle ikke nødvendigvis have været i sygesti. Det kræver halebid ikke nødvendigvis. Muskelsvind er resultatet af afmagring. Hun kan ikke sige noget om smågrisenes alder. De bliver mere og mere uvorne med alderen, navnlig hvis de ikke har noget beskæftigelsesmateriale. Hun husker ikke, om der var halm. Typisk kan de ikke bide i haler, når de er 5-6 dage gamle.

Vidnet har supplerende til forhold 22 forklaret, at hun målte brokkene, men ikke husker hvordan. Hun har både en kuglepen og et stykke papir. Hun bruger også indimellem sin finger. Brokgrisene var samlede i en sti efter anbefaling fra $\sqrt{2}$. Der var en gummimåtte og sparsom mængde strøelse. Dette havde imidlertid ikke bevirket, at dyrene ikke havde fået sår, så mængden har ikke været passende. Foto 29 viser, at der også var et tredje dyr, hvor såret var så stort, at grisen burde have været aflivet. $\sqrt{2}$ var med rundt og vurderede det samme. På foto 32 kan man se en bramme af reparationsvæv. Hun kunne ikke se tegn på sårbehandling. Hvis der dagligt holdes øje med såret, og det fortsætter med at udvikle sig, så skal der handles på det. Sårene her blev vurderet så alvorlige, at dyrene skulle aflives.

Vidnet har supplerende til forhold 23 forklaret, at dyrene ikke var i sygesti. Til foto 33 har vidnet forklaret, at tilstanden havde stået på mindst en uge. Der var reparationsvæv og råddenskab. Der var afstødning af væv, og øreb-rusken var blottet. Hele øret var ved at rådne væk. Dyret skulle have været aflivet for længst. Hun husker ikke, om der var behandlet på nogen af grisene. En enkelt havde en blå streg på skulderen. Tiltalte kunne ikke redegøre for, om han havde behandlet. Under alle omstændigheder var der ikke sket tilstrækkelig behandling. Dyrlægen skulle have været konsulteret omkring

det konkrete dyr, eller dyret skulle have været aflivet. Uanset årsagen så havde tiltalte pligt til at tage hånd om dyrene. Der var tale om meget påvirkede dyr. De var nedstemte, magre og må have haft mange smerter. De skulle have været fjernet fra andre svin, der kunne bide dem. Svinet på foto 41 viser, at der har været et dyr og bidt i øret, der allerede var sårfyldt. Der var tale om mindst 10 dyr med særdeles alvorlige øreskader. Der var tale om et omfang svarende til de tre konkrete svin, der er beskrevet i anmeldelsen. Det blodige på eksempelvis foto 33 og 34 skyldes, at nogle af de andre svin har tygget i øret. Det kan være sket om natten. Der blev taget tre grise ud, og de andre er blevet aflivet. Det formoder hun i hvert fald. $\sqrt{2}$ var med inde over om, hvorvidt der kunne behandles.

Vidnet har supplerende til forhold 24 forklaret, at slagtesvinene ikke var i sygesti. Grisen på foto 55 har et blodøre. Det er to lag hud, der er udspilet af blod. Det svarer til at have en kraftig klemmelus og er meget smertefuldt. Et sådant svin skal i sygesti, så andre dyr ikke støder ind i det. Dyrlægen burde have været konsulteret omkring smertebehandling. Svinet burde have haft mere plads. Det var imidlertid i orden, at det gik sammen med andre svin. Svinet på foto 56 burde have været taget fra til en aflastningssti med nedsat belægningsgrad. Svinet på foto 54 havde en kronisk uhelbredelig nekrose. Det er dødt kød. Det var en infektion, hvor halen og huden faldt af. Der var tale om en meget alvorlig infektion. Der var også et meget alvorligt øresår. Der skulle forinden have været forsøgt med sygesti. Nu var man imidlertid nået så langt, at dyret for længst skulle have været aflivet. Svinet på foto 53 er mærket med en blå streg. Den er udspilet på trods af, at den har en synlig ryggrad. Lidelsen skyldes en forsnævring af tarmen eller manglende tonus i tarmenes muskulatur, hvilket bevirker gødningsophobning inde i dyret. Et sådant dyr kommer sig ikke og skal aflives. Den har haft kraftigt ubehag, idet den ikke har kunnet komme af med gødningen. Der er begyndende afmagring, og hun har derfor vurderet lidelsen til at have stået på mindst en uge. Dyrlægen skulle have været konsulteret. Som minimum skulle dyret have været i sygesti og observeret.

Vidnet har supplerende til forhold 26 forklaret, at boksene var så små, at der ikke kunne komme to søer op ad gangen. Hun husker ikke, hvordan stierne var placerede. Vidnet fik forevis skitsen udarbejdet af tiltalte dagen forinden. Vidnet forklarede hertil, at hvis der er to bokse, hvor der ikke er adgang til vand og to bokse, hvor der er adgang til vand, så kan en dominerende so lægge sig sådan, at en mindre dominerende so ikke har adgang til vand. Der vil også kunne opstå risiko for skade på den mindre dominerende so, hvis den ligger i vejen for en mere dominerende so. Det er således ikke tilstrækkeligt, at fire søer kun har adgang til to bokse med vand. Hun husker ikke, om tiltalte bad hende om særligt at tage notater vedrørende dette forhold.

Vidnet har supplerende til forhold 27 og forevist tiltaltes skitse forklaret, at hun ikke husker, at der skulle være sket en ændring. Hun konstaterede blot, at forholdene var som første gang. Hun husker ikke at have talt med tiltalte

herom.

Vidnet har supplerende til forhold 28 forklaret, at foto 57 viser gulvet. Forholdet har stået på gennem dage henset til, at der var tale om et tykt, grødet lag, hvor halmen var helt opløst. Foto 58 viser, at hygiejnen generelt var under al kritik. Der skal være et rent og tørt leje hele tiden.

Vidnet har supplerende til forhold 29 forklaret, at der ikke var ledige sygestier. Der var to indrettede sygestier, der var fine, men der manglede sygestier.

Efterfølgende anmeldte hun forholdet og gjorde politiet opmærksom på, at der skulle gives pålæg om ugentlige dyrlægebesøg af $\sqrt{2}$ eller en anden selvstændig dyrlæge. Der blev endvidere krævet ugentlige rapporter, der skulle afleveres til hende. Dem har hun modtaget. Tiltalte ophørte med svineproduktion i august 2012. Der var stor velvillighed både fra tiltalte og $\sqrt{2}$ i forhold til de ugentlige rapporter. $\sqrt{2}$ har bestemt, hvordan problemerne skulle løses i samarbejde med tiltalte. Der har ofte i rapporterne været beskrevet, at der var dyr, der på tilsynsdagen skulle aflives, og at der var store problemer med øresår i besætningen. $\sqrt{2}$ nævnte, at han ikke havde forstand på strøm, men at der måske kunne være noget om snakken. Dette har hun ikke sat sig ind i. Hun husker ikke, om der blev nævnt tiltag i forbindelse med strøm.

Vidnet dyrlæge $\sqrt{2}$ har vedstået indholdet af brev af 7. december 2010 vedrørende rådgivningsbesøg.

Vidnet har forklaret, at han blev tilkaldt som besætningsdyrlæge den 7. december 2010. Han kunne ikke komme straks, idet han var på Fyn. Han kom derfor ud på ejendommen om aftenen. Der blev foretaget forskellige tiltag på baggrund af, hvad der var skrevet i forbindelse med Fødevarestyrelsens kontrol og ud fra, hvad han vurderede var rimeligt. Der var et kontrolbesøg igen den 9. maj 2011 på tiltaltes ejendom. I den mellemliggende periode har han været på ejendommen en gang om måneden, dog de første uger en gang om ugen. Han var der således den 7. december 2010, den 21. december 2010, den 28. december 2010, den 1. februar 2011, den 8. marts 2011, den 8. april 2011 og igen den 9. maj 2011, ifølge hvad han har noteret. Han kan have været der flere gange på kortere besøg, men det har han ingen dokumentation for. Efter kontrolbesøget den 9. maj 2011 kom han på ugentlige besøg i en periode. Besøgene var da pålagt. Efter december 2010 blev der ikke pålagt oftere besøg, men han kom imidlertid på oftere besøg for at bidrage til at få styr på tingene. Han har ikke set nogen rapport fra Fødevarestyrelsen efter kontrolbesøget den 9. maj 2011. Han har fået rapporten fra det første besøg, som han har i kopi. Efter det første kontrolbesøg var der en gunstig udvikling i halebid. Der var flere halebid i sommermånederne 2010, og der blev aflivet flere grise på den konto. Tiltalte havde så store problemer med halebid, at han har haft en ekspert fra Dansk Svineproduktion ude på

ejendommen. Der blev lavet forskellige ændringer på ejendommen efter ekspertens anvisninger. Der blev behandlet med antibiotika. Hvis en gris er behandlet 2-3 dage med antibiotika, vil den selv være i stand til at bekæmpe infektionen. Den skal i en sti med andre halebidte grise. I Danmark var der pludselig massive halebidsudbrud. Enkelte besætninger havde så store pludselige problemer, at de måtte nøjes med at gøre det næstbedste, nemlig at lave en sti med kun halebidte grise og mere plads i stedet for egentlige sygestier. Det helt rigtige ville have været en regulær sygesti med mere plads, og således at grisen kommer væk fra andre ikke halebidte grise, får varme og blødt leje. Der er imidlertid ikke altid mulighed for at etablere en sådan sygesti. Hovedreglen er, at grise med halebid skal ud af stien. Der er forskel på, om der er tale om et egentligt bid, eller det bare er grise, der har suttet på hinanden. Man kan opleve, at en gris i løbet af en nat går amok, og at grisene bider hinanden til blods således, at halen kan være helt væk, når man kommer ud om morgenen. Andre gange har grisene bare suttet på hinanden. Man må således vurdere fra gang til gang, hvor alvorlig grisen er blevet bidt. Man skal selvfølgelig gøre, hvad man kan for, at det ikke breder sig. Hos tiltalte oplevede han massivt udbrud af halebid, men det var ikke i efteråret 2010. Der blev lavet ventilationsændringer for at skabe ro. Op til det første kontrolbesøg fra Fødevarestyrelsen var besætningen i gunstig udvikling. Dødeligheden var nedbragt ganske betragteligt. Stress giver halebid. Der var stress i tiltaltes besætning. De har drøftet, hvor det kom fra. Det kunne dels være fra ventilationen, dels sygdomme. De har forsøgt at gøre noget ved begge dele. Tilstanden blev betydeligt forbedret, da de begyndte at arbejde med det strøm, som han ikke har forstand på. Der blev konstateret øresår i forbindelse med kontrolbesøg. Han har ikke selv skrevet noget om øresår på det, han har sendt ud. Fra besøget inden kontrollen den 7. december 2010 har han skrevet "øresår" på bagsiden af sit eget papir. Derfor må de have talt om det. Efter kontrolbesøget i december 2010 vedtog de at tage grisene ud, hvis der var alvorlige øresår, og så overbruse med desinficeringsmiddel. Der skulle også overbruses, inden øresårene opstod for at undgå, at de udviklede sig. Når de havde udviklet sig, skulle der sprayes, og enkelte skulle forsøges smurt med salve. Han mener, at tiltalte fulgte anvisningerne. Øresårene i tiltaltes besætning kan være opstået som følge af stressforhold og en bakterie. Stressforhold kan være den der strømning plus virus plus diarreproblemer, som ikke har kunnet løses. Der blev også konstateret skuldresår i besætningen. Der var søer, der tabte sig voldsomt. De blev sat op i foder, og der blev ændret på fodersammensætningen. Hos tiltalte var der imidlertid et eller andet, der gjorde, at søerne holdt op med at æde i 2-3 dage. Det medførte, at de tabte sig, og det gav skuldresår. Skuldresårene opstod i farestalden. Skuldresårene skal ved første rødme behandles med spray to gange om dagen og herefter salve, hvis der opstår sår. Det er nogle generelle anvisninger for behandling af skuldresår, som han vil tro, han også har givet til tiltalte. Der har været søer, der var fravænnede, og som kom ud i en anden sti med halm. Så ja, anvisningerne blev fulgt.

Med hensyn til de afmagrede søer, så var der søer, der pludselig ikke ville

æde. Han husker én gang, hvor der var fire søer, der lå på række, og hvor ingen af dem ville æde. Det var meget specielt. Han kunne ikke give en diagnose på dette. Det virkede, som om søerne ikke tog på på trods af det foder, de fik, på trods af, at der blev forsøgt med flere forskellige foderblandinger og på trods af, at de har haft forskellige konsulenter på opgaven. Ingen kunne give en forklaring på, hvorfor grisene pludselig holdt op med at spise. Tiltalte og flere andre har været inde over og brugt rigtig meget tid på at få grisene til at fungere. Det har været imponerende. Han har ikke observeret, at dyrene ikke fik tilstrækkeligt at æde. Visuelt har søerne været for slanke, og man har forsøgt med mere, andet og oftere foder, og alligevel var der perioder, hvor søerne ikke spiste. Når det blev konstateret, at de ikke spiste og blev magre, sagde han, at de skulle fjerne de stressende forhold og give ekspandatfoder og andet. Vejledningen til tiltalte var at prøve med andet foder. Til sidst i december 2011 gik det rigtig godt med søerne, der blev større, og der var ikke længere perioder, hvor de ikke ville spise.

Han har i sommeren 2011 konstateret diarre ved smågrisene i klimastalden. Der har været sendt prøver ind til et laboratorium i Kjellerup for svinesygdomme. Der blev her påvist colibakterier og andre tarmbakterier. Det blev behandlet med en vis effekt, men ikke med så stor en effekt, som man normalt oplever ved behandling. Hans vurdering var, at effekten af behandlingerne udeblev. Efter december 2010 mellem det første og det andet kontrolbesøg fra Fødevarestyrelsen skete der en markant bedring med diarre. De fastholdt 20% valsede korn til de mindste grise og dyrere og bedre blandinger til slagtesvinene. Alligevel var der perioder med diarre. De har også talt strøm i den henseende. Han har ingen forstand herpå, men tiltalte har gjort meget. Tiltalte har brugt hundredvis af timer på at få fjernet strømproblemerne. Han har sagt til tiltalte, at det var helt rigtigt også at forsøge at få løst problemet ad den vej, idet han ikke selv havde den store succes med at løse problemet. Han er overbevist om, at det med strømmen ikke er et vildspor. Han kunne se en bedring omkring de halebidte grise.

Han husker ikke, om han har set beskidte stier hos tiltalte. Han kom på ejendommen den 7. december 2010 om aftenen. De flyttede da rundt, mærkede op og tog beslutninger. Det kan godt være, at der var blandet halm og gødning på det tørre areal, og at der var beskidt. Hvis grisene ikke har diarre, benytter de spalterne. Man kan imidlertid konstatere, hvis de har diarre, at de bytter rundt på stien.

Han har set brokgrise hos tiltalte. Brokgrise kan ikke behandles, men de skal tages ud af stien. Han husker ikke at have set brokgrise med sår hos tiltalte. Han har givet anvisninger til tiltalte på, at brokgrise skulle tages ud af stien. De må gerne gå sammen med andre brokgrise.

Han husker ikke, om han hos tiltalte har konstateret for mange smågrise i stierne. Han mener ikke at have påtalt dette. Tiltalte tog smågrisene væk, når de var 4-5 uger gamle. Det vil være hans bedste bud. Klimastalden var ikke

af den bedste kvalitet, så derfor måtte grisene have en vis størrelse, inden de blev fravænnet, d.v.s. omkring 7 kg. Ellers kunne de fravænnnes, når de var 4-5 uger gamle, hvis soen havde malket godt. Hvis soen ikke havde malket godt, så skulle tiltalte vente, til de var 6 uger.

Han har set støttehalte grise hos tiltalte. Hvis han har set en gris, der var støttehalt, så har han sagt, at den skulle behandles og i sygesti. Der har været grise i sygestier. Dyrene kunne reagere, når han kom ind i stalden. Søerne kunne reagere ved at rejse sig. De andre grise reagerede ikke. Hvis de er stressede eller urolige, kan de rejse sig. Der har været en tendens til, at tiltaltes grise ville bide i ham, når han så på den enkelte gris. De har været tændte og aggressive. Han kan ikke svare på, hvordan dyrene reagerede, når han gik på gangen.

Efter den 9. maj 2011 har der været ugentlige besøg hos tiltalte. Det kom til at gå bedre og bedre. De pludselige dødsfald blandt slagtesvinene stoppede, og der var færre udbrud af diarre. Der var færre sygdomsmæssige problemer i tiden frem mod, at tiltalte ophørte med besætningen. De diskuterede ved besøgene, at der var tiltag omkring strøm. Det er ikke vidnets fortjeneste, at det blev bedre med besætningen. Efter hans overbevisning var der et kraftigt faldende medicinforbrug.

Der var sygestier i den ene ende af stalden med overdækning. Der var forkant, halm og halmbræt. Der var 3-4 sygestier i gavlenden. Der har indimellem været etableret flere sygestier efter behov. Han husker ikke, hvornår der blev lavet ændringer i ornestierne. Stierne skulle være bredere, og det fik tiltalte lavet. Han husker ikke, hvornår det skete.

I drægtighedsstalden var søerne i enkeltbokse med låger, der kunne åbnes. Han har observeret, at søerne kunne gå ud af stien. Tiltalte havde løsgående søer. De kunne også gå tilbage og drikke vand. Der var ikke normalt måtter i friarealet. Han mener, at han en enkelt gang eller to har set måtter dér. Forevist forhold 17, bilag 4, foto 1, har vidnet forklaret, at soen der ikke selv kan lukke lågen op. Den skal åbnes manuelt. Foto 22 indikerer, at lågen ikke kan åbnes. Han havde en frivillig rådgivningsaftale med tiltalte. Han har været tiltaltes praktiserende dyrlæge. Der skal være tilsynsbesøg hver 42. dag. Han gik i den forbindelse igennem staldene, og de talte om de ting, der ikke var, som de skulle være. Hvis der har været flere enkeltdyr, der fejlede det samme, så har han været tilkaldt ekstraordinært. Hvis det kun er et enkelt dyr, der er syg, så skyder landmanden selv dyret. Ellers kan det ikke økonomisk hænge sammen. Han er således aldrig blevet tilkaldt til at se på et enkelt dyr hverken hos tiltalte eller nogen andre steder. Der blev aflivet en del dyr den 7. december 2010. Han har også aflivet dyr ved andre rådgivningsbesøg, men ikke i et antal som den 7. december. Ved kontrolbesøget den 9. maj 2011 var han ikke involveret. Han blev tilkaldt, men blev jaget ud af stalden. Den 13. maj var han på et regulært dyrlægebesøg, hvor de samlede op på problemerne fra den 9. maj. Den 13. maj tilså han dyrene i sygestien. Det var

de dyr, som embedsdyrlægen havde beordret flyttet. Foreholdt at der i anmeldelsen fra Fødevarestyrelsen af 8. juni 2011 på side 9 vedrørende forhold 6 står anført, at de tre slagtesvin blev aflivet på opfordring af $\sqrt{2}$, har vidnet forklaret, at han var kort inde i slagtestalden. Han husker ikke grisene. Han husker ikke, om han opfordrede til, at grisene blev aflivet. Det kan have været, fordi han ikke mente, at det kunne betale sig at holde dem i live. Han tænker således, at det kan have været af økonomiske grunde, at han anbefalede aflivning. Forevist forhold 22, bilag 2, foto 27, 28 og 30 har vidnet forklaret, at det er en stor gris, der her er blevet aflivet. Han husker ikke forholdet. Han genkender ikke grisen. Der blev indimellem aflivet grise på hans kontrolbesøg. Han har også været på kontrolbesøg, uden at der blev aflivet grise. Han har ikke tidligere aflivet grise, der ikke var i sygesti. Efter den 9. maj 2011 blev han pålagt at besøge tiltaltes besætning én gang om ugen. Der blev aflivet svin på de ugentlige besøg. Til sidst var det ham, der holdt igen, idet han kunne se, at nogle af dyrene ville komme sig, hvis bare de blev smurt. Det er hans indtryk, at tiltalte også selv aflivede dyr mellem hans besøg. Han mener, at de sidste søer faredede i november 2011. Besætningen blev mindre og mindre, indtil tiltalte stoppede helt. Det var fra årsskiftet 2011/2012 og frem, at besætningen blev mindre. Det var hans opfattelse, at tiltalte havde et ønske om at aflive de grise, som det var nødvendigt at aflive.

Med hensyn til fodring var der kontakt til konsulent χ_3 . χ_3 kom på besøg, og han mener, at foderet blev afvejet. Det har han ikke selv gjort. Han har undret sig over, at søerne med den fodring ikke blev større. Han har set, hvor mange streger foderkasserne stod på. De enkelte foderkasser ved de enkelte dyr havde streger. Der kører en rørstang hen over kasserne, der bliver fyldt i automatisk. Man kan sætte den til at rumme en bestemt mængde. Foderkassen skal fysisk udløses. Han så, at stregerne var på 7, og konstaterede at søerne så fik, hvad de skulle have. Han kan reelt ikke vide, hvor meget det enkelte dyr fik. Han kunne kun se, hvordan stregerne stod. Han ved ikke, i hvilken rækkefølge dyrene blev sendt til slagtning. Han har talt med tiltalte om, at det kunne være en god idé at fodre på gulvet i klimastalden. Det ville være en fejl samtidig at fodre i automaten. Det var de helt små grise, der skulle fodres på gulvet. 15-20 kilos grise skal fodres både på gulvet og i automaten. Han ved ikke, om det skete sådan, at de faktisk blev fodret både på gulvet og i automaten. Det var hans opfattelse, at anvisningerne omkring fodring blev fulgt. Han husker ikke, om han har talt med tiltalte om, at der havde været strømproblemer umiddelbart op til Fødevarestyrelsens kontrolbesøg.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Rettenns begrundelse og afgørelse

Efter tiltaltes egen forklaring, der støttes af sagens øvrige oplysninger, lægges det til grund, at tiltalte dels den 7. december 2010 og i perioden op til

denne dato, dels den 9. maj 2011 og i perioden op til denne dato drev landbrug som erhverv, herunder med en svinebesætning.

Forhold 1

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at de tre søer havde lidelser, som beskrevet i tiltalen, og at de ikke var behandlet herfor eller sat i sygesti. Det findes endvidere bevist, at lidelserne havde stået på i mere end en uge og i flere tilfælde i mindst 2 uger.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 1, er det bevist, at tiltalte herved har udsat de tre søer for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 2

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at soen var svært støttehalt på et bagben, som beskrevet i tiltalen, som følge af en stor øm bylde dannelse ud for knæet, og at den ikke var behandlet herfor eller sat i sygesti. Det findes endvidere bevist, at lidelsen havde stået på i mindst 1 uge.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 2, er det bevist, at tiltalte herved har udsat soen for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 3

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget og tiltaltes egen forklaring, herunder omkring rumtemperaturen, finder retten det bevist, at klimastalden var kold, at smågrisene ikke havde mulighed for at finde rent, tørt og varmt leje, ligesom at dyrene ikke havde adgang til foder på samme tid. Det findes endvidere bevist, at tre grise var sat tilbage i vækst og mindst seks grise var halebidte med alvorlige halesår, og at ingen af grisene var behandlet herfor eller sat i sygesti. Det findes endvidere bevist, at lidelserne havde stået på i flere dage.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besva-

relse af spørgsmål 3, er det bevist, at tiltalte herved har udsat smågrisene for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 4

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at et stort slagtesvin var springhalt på højre forben som følge af alvorlige byldedannelser i leddet således, at leddet var vokset sammen og ikke kunne rettes ud. Det findes endvidere bevist, at svinet ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor. Endelig findes det bevist, at lidelsen havde stået på i uger.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 4, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinet for grovere uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 5

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at tre mindre slagtesvin var uheldbredeligt syge som følge af henholdvis kronisk knæledsbetændelse på begge bagben og øresår på begge øreflapper, kronisk albueledsbetændelse på højre forben og sammenvoksning af albueleddet og et alvorligt invaliderende halesår, kronisk ledbetændelse i venstre skulderled, ledbetændelse og byldedannelse ved koden og haseleddet på højre bagben. Det findes endvidere bevist, at svinene ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller sat i sygesti. Endelig findes det bevist, at lidelserne havde stået på i flere uger. Det bemærkes, at dyret på foto 17 ikke ses at være omfattet af tiltalen i forhold 5.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 5, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for grovere uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 6

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at syv slagtesvin havde navlebrokke med størrelser og sår, som anført i tiltalen. Det lægges endvidere til grund, at så-

rene kunne springe når som helst, og at lidelserne havde stået på igennem flere dage til få uger, og for svinet med den største brok i flere uger. Endelig lægges det til grund, at svinene ikke var tilstrækkeligt behandlet eller sat i sygesti.

På den baggrund og efter anklagemyndighedens endelige påstand, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinet med en navlebrok på mindst 40 cm for grovere uforsvarlig behandling og de øvrige seks svin for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 7

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at fem slagtesvin havde særdeles alvorlige øresår, mindst 14 slagtesvin havde alvorlige øresår og mindst fire slagtesvin havde alvorlige halesår. Det lægges endvidere til grund, at ingen af disse svin var anbragt og isoleret fra raske svin i sygesti eller i øvrigt tilstrækkeligt behandlet. Endelig lægges det til grund, at lidelserne havde stået på igennem flere dage til uger.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 7, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 8

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V_2 's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at syv slagtesvin og en so havde lidelser, som anført i tiltalen, og at de alle havde diverse hævelser omkring led på lemmerne eller ved hoft. Det lægges videre til grund, at ingen af svinene var tilstrækkeligt behandlet eller sat i sygesti. Endelig lægges det til grund, at lidelserne havde stået på igennem flere dage til uger.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 8, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 9

Efter embedsdyrlæge V_1 's forklaring sammenholdt med

hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af det fremlagte foto 9 af so med individnummer 94, finder retten det bevist, at to søer var opstaldet i stier, hvor der ikke var adgang til vand.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 9, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for u-forsvarlig behandling. Tiltalte er med de bemærkninger herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 10

Efter embedsdyrlæge V1's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af dyrlæge V2's opfølgning på kontrolbesøget, finder retten det bevist, at to slagtesvin havde elephantiasis, herunder det ene med infektion og det andet således, at øret dækkede for øjet. Det lægges endvidere til grund, at ingen af dyrene var blevet behandlet eller anbragt i sygesti, og at tilstandene havde stået på igennem uger.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 10, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for u-forsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 11

Efter embedsdyrlæge V1's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af det fremlagte foto og tiltaltes egen forklaring, findes tiltalte skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Forhold 12

Efter embedsdyrlæge V1's forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der til dels støttes af tiltaltes egen forklaring sammenholdt med Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale, hvorefter foder ikke kan udgøre beskæftigelsesmateriale, finder retten det bevist, at de nævnte smågrise, orner og sopolte ikke var tildelt tilstrækkelige mængder rode- og beskæftigelsesmaterialer.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 12, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for u-forsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 13

Efter embedsdyrlæge $V1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og tiltaltes egen forklaring, er tiltalte skyldig i overensstemmelse med tiltalen, idet det bemærkes, at det ikke fritager tiltalte for ansvar, at slagtesvinene "vendte om" på stierne.

Forhold 14

Tiltalte har forklaret, at der havde været udfordringer omkring fodring af søerne, og at han er enig i, at nogle af søerne var ganske tynde. Han har videre forklaret, at søerne blev fodret tilstrækkeligt, og at fodring ud over det sædvanlige, som også var forsøgt, kunne medføre, at søerne fik forstoppelse og ikke åd i 2-3 dage. Fodermængden var regnet ud i samarbejde med dyrlæge $V2$ og en konsulent. Tiltaltes forklaring støttes af dyrlæge $V2's$ forklaring, der har bekræftet, at der var perioder, hvor søerne pludselig ikke ville æde, uden at han kunne give en diagnose på dette. Der blev forsøgt med forskellige foderblandinger, og der blev sat forskellige fagfolk på opgaven. Ingen kunne give en forklaring på, hvorfor søerne ikke ville spise. Søerne har også været sat op i foder uden, at dette hjalp.

På den baggrund finder retten, at der, uanset embedsdyrlæge $V1's$ forklaring og hendes bemærkninger i anmeldelsen, ikke er ført et til domfældelse tilstrækkeligt bevis for, at tiltalte havde handlet uagtsomt i forhold til, at 80 søer ikke blev fodret med et foder, der svarede til deres fysiske behov. Tiltalte skal derfor frifindes.

Forhold 15

Efter embedsdyrlæge $V1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos, sagens øvrige omstændigheder og til dels af tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at der ikke var tilstrækkeligt med sygestipladser, og at de sygestier, der var, ikke var indrettet hensigtsmæssigt.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 15, er det bevist, at tiltalte herved har udsat dyrene for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 16

Efter embedsdyrlæge $V1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 27. januar 2011, der støttes af de fremlagte fotos og af tiltaltes egen forklaring, er det bevist, at to orner var opstaldet i for små bokse, og at en af stierne én gang var blevet benyttet til bedækning. Med disse bemærkninger er tiltalte skyldig i overtrædelse af de i

tiltalen nævnte bestemmelser.

Forhold 17

Tiltalte har forklaret, at der havde været udfordringer omkring fodring af søerne, og at han er enig i at nogle af søerne var ganske tynde. Han har videre forklaret, at søerne blev fodret tilstrækkeligt, og at fodring ud over det sædvanlige, som også var forsøgt, kunne medføre, at søerne fik forstoppelse og ikke åd i 2- 3 dage. Fodermængden var regnet ud i samarbejde med dyrlæge ^{V2} og en konsulent. Tiltaltes forklaring støttes af dyrlæge ^{V2's} forklaring, der har bekræftet, at der var perioder, hvor søerne pludselig ikke ville æde, uden at han kunne give en diagnose på dette. Der blev forsøgt med forskellige foderblandinger, og der blev sat forskellige fagfolk på opgaven. Ingen kunne give en forklaring på, hvorfor søerne ikke ville spise. Søerne har også været sat op i foder uden, at dette hjalp.

På den baggrund finder retten, at der, unaset embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring, hendes bemærkninger i anmeldelsen og de fremlagte fotos, ikke er ført et til domfældelse tilstrækkeligt bevis for, at tiltalte har handlet uagtsomt i forhold til, at ca. 40 søer ikke havde tilstrækkelig adgang til foder, der passede til alder, vægt og adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Tiltalte skal derfor frifindes.

Forhold 18

Efter embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at ca. 200 smågrise var kronisk syge med diarre og afmagring, ligesom mindst tre stier var overbelagte som anført. Det lægges endvidere til grund, at ingen af dyrene var blevet behandlet eller anbragt i sygesti, og at tilstandene havde stået på i op til en uge.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 18, er det bevist, at tiltalte herved har udsat svinene for uforvarselig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 19

Efter embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af det fremlagte foto og tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at en gylt ikke kunne rejse sig på bagparten, og at den skreg, da embedsdyrlægen forsøgte at hjælpe den op. Det findes endvidere bevist, at gylten ikke var anbragt i en behørig indrettet sygesti, at dyrlæge ikke havde være konsulteret, og at tilstanden havde stået på 1-2 dage.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 19, er det bevist, at tiltalte herved har udsat gylten for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 20

Efter embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af tiltaltes egen forklaring, herunder at han havde forsøgt behandling med zinksalve, finder retten det bevist, at to søer havde dobbeltsidige svære skuldersår og var kronisk underernærede med synlige knogler og generaliserende muskelsvind, og en so havde et tydeligt skuldersår på højre skulder. Det findes endvidere bevist, at søerne ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller sat i sygesti. Endelig findes det bevist, at lidelserne for de to søer med svære skuldersår havde stået på i mindst to uger, og at lidelserne for den tredje so havde stået på i dage.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 20, er det bevist, at tiltalte herved har udsat to søer for grovere uforsvarlig behandling og en so for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 21

Efter embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af tiltaltes egen forklaring, herunder at han havde forsøgt behandling med zinksalve, finder retten det bevist, at so nr. 225 var afmagret med tydeligt synlige knogler og generaliseret muskelsvind, at den på ryggen havde et ca. 5 cm stort, nekrotisk sår, var halebidt og var halt på højre bagben, der var hævet fra hasen og ned, og at so nr. 193 og 269 ligeledes fremstod magre med tydeligt synlige knogler og generaliseret muskelsvind og begge var halebidte. Det findes endvidere bevist, at søerne ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller sat i sygesti. Endelig findes det bevist, at lidelse for so nr. 225 havde stået på i flere uger, og at skaderne på de halebidte grise var mindst 6 dage gamle.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 21, er det bevist, at tiltalte herved har en so for grovere uforsvarlig behandling og to søer for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 22

Efter embedsdyrlæge ^{V1's} forklaring sammenholdt med

hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at tre slagtesvin havde navlebrok på over 15 cm i diameter med sår af mindst 6 dages varighed og risiko for, at sårene kunne springe og tarmene vælte ud. Det findes endvidere bevist, at svinene ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller sat i sygesti.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 22, er det bevist, at tiltalte herved har udsat tre slagtesvin for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 23

Efter embedsdyrlæge *V1's* forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at mindst 10 slagtesvin havde særdeles alvorlige og invaliderende sår på øreflapperne. Det findes endvidere bevist, at svinene ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller isoleret fra raske svin i sygesti. Endelig findes det bevist, at tilstanden havde stået på i mindst en uge.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 23, er det bevist, at tiltalte herved har udsat mindst 10 slagtesvin for grovere uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 24

Efter embedsdyrlæge *V1's* forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos og til dels af tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at et slagtesvin havde dobbeltsidige, alvorlige, nekrotiserende og invaliderende øresår samt et særdeles alvorligt, nekrotiserende og invaliderende halesår, og at tre andre slagtesvin havde henholdsvis akut blodøre, åbent halesår med tegn på, at der var tale om en kronisk lidelse og en stor udspilet vom samtidig med, at den fremstod mager. Det findes endvidere bevist, at svinene ikke var tilstrækkeligt behandlet herfor eller sat i sygesti. Endelig findes det bevist, at tilstandene havde stået på fra dage til uger, og at slagtesvinet med alvorlige øre- og halesår for længst burde have været aflivet.

På den baggrund og med henvisning til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 24, er det bevist, at tiltalte herved har udsat de fire slagtesvin for uforsvarlig behandling. Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 25

Efter embedsdyrlæge $\checkmark 1's$ bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, som hun har vedstået i retten, der støttes af tiltaltes egen forklaring sammenholdt med Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale, hvorefter foder ikke kan udgøre beskæftigelsesmateriale, finder retten det bevist, at de under forhold 25 nævnte dyr ikke havde adgang til tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmaterialer.

Tiltalte er herefter skyldig i overtrædelse af de i tiltalen anførte bestemmelser.

Forhold 26

Efter embedsdyrlæge $\checkmark 1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, finder retten det bevist, at to søer ikke havde permanent adgang til vand. Tiltalte er herefter skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Forhold 27

Efter tiltaltes forklaring omkring ændring af boksene ved at flytte en låge, der støttes af dyrlæge $\checkmark 2's$ forklaring, sammenholdt med embedsdyrlæge $\checkmark 1$ ved det andet kontrolbesøg ikke foretog en egentlig opmåling, men blot visuelt konstaterede at forholdene ikke var blevet ændret, finder retten, at der ikke er ført det til domfældelse fornødne bevis for, at stierens areal ikke opfyldte minimumskravet. Tiltalte skal derfor frifindes.

Forhold 28

Efter embedsdyrlæge $\checkmark 1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af de fremlagte fotos finder retten det bevist, at mange smågrise og slagtesvin ikke kunne finde drænet og tørt leje. Tiltalte er herefter skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Forhold 29

Efter embedsdyrlæge $\checkmark 1's$ forklaring sammenholdt med hendes bemærkninger i anmeldelsen af 8. juni 2011, der støttes af sagens øvrige omstændigheder, de fremlagte fotos og af tiltaltes egen forklaring, finder retten det bevist, at der ikke var tilstrækkeligt med sygestipladser. Tiltalte er herefter skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Straffen fastsættes til en bøde på 50.000 kr., jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. og 2. punktum, og stk. 2, jf. stk. 7, jf. §§ 1 -3, bekendtgørelse om mindskekrav til beskyttelse af landbrugsdyr § 19, stk. 1, jf. § 5, § 8, og § 9, be-

kendtgørelse om beskyttelse af svin § 37, stk. 1, jf. § 11 a, stk. 1, og 5, § 10, stk. 2, § 12, stk. 2, § 17, § 18, stk. 1, § 19, § 20, stk.1, og § 22, stk. 2.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Retten har ved fastsættelse af bødens størrelse taget hensyn til, at det efter tiltalte og dyrlæge *Vz's* forklaringer ikke umiddelbart kan afvises, at tiltalte, der drev et mindre landbrug med kun en ansat, som følge af udefrakommende strømpåvirkninger har haft ekstraordinære udfordringer med hensyn til at tage tilstrækkelig vare på sin besætning.

Retten har dog navnlig lagt vægt på forholdenes karakter, antal og grovhed, herunder at tiltalte er fundet skyldig i flere forhold af grovere uforsvarlig behandling af dyr både i perioden op til den 7. december 2010 og igen i perioden op til den 9. maj 2011.

Af samme grund finder retten, at der er nærliggende fare for gentagelse, hvorfor tiltalte endvidere i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1, 1. punktum, i 2 år frakendes retten til at eje, bruge, passe eller i det hele taget beskæftige sig personligt med produktionsdyr.

Thi kendes for ret:

Tiltalte *T* skal straffes med en bøde på 50.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 30 dage.

Retten til at eje, bruge, passe eller i det hele taget at beskæftige sig personligt med produktionsdyr frakendes tiltalte for et tidsrum af 2 år, der regnes fra endelig dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Tina Gehlert Schmidt
dommer

/jette